

Į SOCIALINIŲ TEISINGUMĄ ORIENTUOTO MOKYMO IR KONSULTAVIMO PRAKTIKOS VADOVAS

Questa foto di Atore sconosciuto è concesso in licenza da [CC BY-SA-NC](#)

BIRŽELIO 17

Socialinis teisingumas teikiant orientavimo visą gyvenimą paslaugas žemo išsilavinimo suaugusiems migrantams

2020-1-IT02-KA204-079842

Įvadas

Į socialinį teisingumą orientuoto mokymo ir konsultavimo praktikos vadovas

Vadovas skirtas pateikti praktikos ir priemonių rinkinį, parengtą remiantis į socialinį teisingumą orientuotų rekomendacijų ir ugdymo įgyvendinimu kasdienėje praktikoje. Tai vadovas, skirtas švietimo ir konsultavimo sistemos praktikams, kurių projekto partneriai išbandė savo darbo ir bendruomenės kontekste.

Vadovas parengtas remiantis SoJUST projekto partnerių parengtos "Į socialinį teisingumą orientuotos pilotinės mokymo programos (I02)", skirtos specialistams, dirbantiems su žemos kvalifikacijos suaugusiaisiais migrantais, praktiniu taikymu. Mokymo programą sudarė trys etapai: savarankiškas mokymasis, skirtas andragogams savarankiškai įsisavinti pagrindines sąvokas; vadovaujamas mokymasis, kurio metu buvo vykdomos seminarų veiklos, ir patirtinis mokymasis, kurį sudarė veiklos įgyvendinimas tiesiogiai klasėse ir su suaugusiaisiais migrantais mokiniais.

Naudojantis vadovu, reikia remtis IO2. Patirtinio mokymosi dalyje pateikiamos instrukcijos ir priemonės, skirtos mokymo veiklai, kuria siekiama ugdyti pagrindines kompetencijas socialinio teisingumo srityje, įgyvendinti.

Remdamasi patirtimi ir žiniomis, įgytomis patirtinio mokymosi metu, partneriai parengė šį vadovą, kuriuo siekiama:

- 1) susisteminti išvalgas, kad geriau suprastumėte, kas buvo veiksminga, kas pavyko ar nepavyko; ką reikia keisti ir tobulinti ir kaip tai padaryti;
- 2) pateikti pasiūlymų kitiems švietimo specialistams, kaip geriausiai įgyvendinti ir pakartoti praktiką;
- 3) palengvinti į socialinį teisingumą orientuotos mokymo ir konsultavimo praktikos pripažinimą ir skaidrumą.

Vadove remiamasi pilotiniais bandymais, kuriuos atliko projekto partnerių organizacijų andragogai¹ pristatydami patirtį įvairiose šalyse.

Dalyvaujančių andragogų taikyta veikla ir (arba) praktika bus išsamiai aprašyta jų veiklos aprašuose. Visų pirma jos bus analizuojamos atsižvelgiant į konkrečius vietas ir kultūrinius poreikius. Kiekvieną veiklą darbo grupės nagrinėjo per šešias prioritetines sritis (PROCESAS IR REZULTATAI; SĖKMĖ IR KRITINIAI VEIKSNIAI; TOBULINTINOS SRITYS; PERKĖLIMO GALIMYBĖS; ATKARTOJIMO GALIMYBĖS; TĖSTINUMAS), kurias apibrėžė keli aspektai:

A) PROCESAS IR REZULTATAI
A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie jos tikslai)
A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą?
A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?
A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių?
B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI
B.1) Kas veikloje pasisėkė geriausiai?
B.2) Kas vykdant veiklą pasisėkė prasčiau?
B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos/centro lygmeniu, siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?
C. TOBULINTINOS SRITYS
C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

¹ Tekste sąvokos mokytojas / švietimo darbuotojas / konsultantas vartojamos pakaitomis, kad būtų išvengta perteklinių sąvokų ir būtų patogiau skaityti; tačiau aiškiai nurodoma, kad visada turimi omenyje andragogai, dirbantys su suaugusiais migrantais.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli “atlikėjui”?
KOKIE GALIMI VEIKLOS IR PRITAIKymo BŪDAI ATIŽVELGIANT Į:
C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus
C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)
C.5) Organizacinius aspektus
C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus
D. PERKĖLIMAS
D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į <u>panašų kontekstą</u> (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?
D.2) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į <u>kitą aplinką</u> (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?
D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti <u>skirtingoms tikslinėms grupėms</u> (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?
E. ATKARTOJAMUMAS
E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?
F. TĖSTINUMAS
F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Vadove pateikiama praktiškai įgyvendintų veiklų, kurios nėra vienintelės pilotinėje mokymosi programoje (IO2), taikymo ir analizės lentelė. Čia jas rasite suskirstytas pagal mokymosi sritis ir temas, atitinkamai pagal žemiau pateiktą mokymo programą

Pilotinė mokymo programa (200 valandų)

1. Mokymosi sritis Komunikacijos valdymas (60 val.)
 - 1.1. mokymosi tema. **Bendruomeniškumas (15 val.)**.
 - 1.2. mokymosi tema. **Aktyvus klausymasis (20 val.)**.
 - 1.3. mokymosi tema. **Konfliktų valdymas ir mediacija (25 val.)**.

2. Mokymosi sritis Lygybė (50 val.)
 - 2.1. mokymosi tema. **Nešališkumas (25 val.)**.
 - 2.2. mokymosi tema. **Išankstinių nuostatų ir stereotipų valdymas (25 val.)**.

3. Mokymosi sritis Teisingumas (60 val.)
 - 3.1. mokymosi tema. **Teisingumas ir lygios galimybės (20 val.)**.
 - 3.2. mokymosi tema. **Tarpkultūrinis supratimas ir santykiai (20 val.)**.
 - 3.3. mokymosi tema. **Kritinis sąmoningumas ir kritinis refleksyvumas (20 val.)**.

4. Mokymosi sritis Atsakomybė (30 val.)
 - 4.1. mokymosi tema. **Advokacija (30 val.)**.

Mokymosi programą galima rasti čia: **[Pilotinė mokymo programa](#)**

Europos Komisijos parama šio leidinio leidybai nereiškia, kad ji pritaria jo turiniui, kuris atspindi tik autorių požiūrį, ir Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateiktos informacijos panaudojimą.

Produktas buvo sukurtas SoJUST projekto partnerių ir koordinuojant Ilmiolavoro Srl.

Už turinį atsakinga: Ilmiolavoro srl

Grafinis redagavimas: Ilmiolavoro srl

Santrauka	
Įvadas	2
Į socialinį teisingumą orientuoto mokymo ir konsultavimo praktikos vadovas	2
Mokymosi tema: Bendruomeniškumas Veikla: Socialinė sutartis	8
Mokymosi tema: Aktyvus klausymasis	20
Veikla: Pažintinio pokalbio su migrantais struktūrizavimas taikant aktyvaus klausymosi priemones ir teorines koncepcijas	20
Mokymosi tema: Konfliktų valdymas ir mediacija	27
Veikla: Konfliktų valdymas dirbant su suaugusiais migrantais	27
Mokymosi tema: Nešališkumas	30
Veikla: Jei būtumėte teisėjas?	30
Mokymosi tema: Išankstinių nuostatų ir stereotipų valdymas	34
Veikla: Susitikimas - skirtingos virtuvės patirtis	34
Veikla: Kieno tai istorija?	38
Mokymosi tema: Teisingumas ir lygios galimybės	42
Veikla: Organizuoti migrantus konsultuojančios organizacijos etikos kodekso kūrimą	42
Veikla: Dviejų valandų diskusijos socialinio teisingumo, teisingumo ir lygybės tema organizavimas dalyvių organizacijoje ir bendruomenėje.	45
Mokymosi tema: Tarpkultūrinis supratimas ir santykiai	50
Veikla: Kultūrinės įvairovės paieškos kasdieniniame gyvenime	50
Mokymosi tema: Kritinis sąmoningumas ir kritinis refleksyvumas	53
Veikla: Smegenų šturmas	53
Mokymosi tema: Advokacija	60
Veikla: Seminaras apie advokaciją	60
Veikla: Viešas renginys su bendruomene	65
Veikla: Išbandykite saviadvokaciją	69

Mokymosi sritis: Komunikacijos valdymas

Mokymosi tema: Bendruomeniškumas

Veikla: Socialinė sutartis

Modulio pavadinimas: Komunikacijos valdymas	Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtnio mokymosi veiklos pavadinimas: Socialinė sutartis
--	--

A) PROCESAS IR REZULTATAI

A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai)

Ši veikla - tai grupinė dinamika, kurios metu mokytojas ir mokiniai nustato tam tikras pagrindines taisykles, kad pagerintų tarpusavio bendravimą. Pagrindinis šios veiklos tikslas - kurti taisykles, kurios skatintų teigiamą ir sveiką bendravimą grupėje, suteikiant galimybę kiekvienam pasisakyti taip skatinant teigiamą ir saugią aplinką grupėje.

Dalyvių vadovaujama veikla

Paaiškinus, kaip ši veikla vyksta ir kokie yra jos tikslai, grupė buvo suskirstyta į poras ir paprašyta aptarti galimas taisykles, jas užrašyti ir pristatyti visai grupei. Dalyviams garsiai perskaičius savo siūlymus, mokytojai pristatė porą savo pageidavimų. Kiekvieno asmens buvo paprašyta balsuoti už arba prieš taisyklę. Buvo surašytas bendras taisyklių rinkinys, kuris buvo patvirtintas balsų dauguma. Visi dalyviai turėjo pasirašyti suderintą "sutartį", kuri buvo iškabinta ant flipchart'o dalyvių kalbomis, kad visi suprastų.

Mokytojo vadovaujama veikla

Naudodamasis popieriaus lakštu ir spalvotais rašikliais, mokytojas inicijavo diskusiją apie taisykles, kurių reikia laikytis klasėje, ir, kai visi sutikdavo su taisykle, ji būdavo užrašoma ant lapo. Kai visos taisyklės buvo apibrėžtos ir užrašytos, mokytojas ir mokiniai turėjo pasirašyti kortelę ir priklijuoti ją matomoje klasės vietoje.

Mokytojas turėtų paklausti visų mokinių nuomonės, kad į procesą būtų įtraukti visi, net ir nedrąsesni ar mažiau aktyvūs mokiniai.

Veiklos taikymo pavyzdys, kuris rėmėsi konkrečiu incidentu dėl bendrų taisyklių nebuvimo - Lietuva

Ši veikla buvo vykdoma su septynių mokinių migrantų (iš Sirijos, Afganistano ir Rusijos) grupe iš tos pačios klasės ir buvo gera proga pradėti kurti taisykles, nes praėjusią savaitę su ta pačia migrantų grupe įvyko nemalonus nutikimas, kai mokykla nupirko bilietus į knygų mugės renginį, o grupės nariai neatvyko. Bilietai liko nepanaudoti, o pinigai iššvaistyti. Neseniai įvykęs incidentas su bilietais buvo panaudotas **paaiškinti, kodėl būtina turėti bendras taisykles.**

A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą?

Dalyvaujančios organizacijos nurodo ne tik pasiektą tiesioginį veiklos rezultatą - bendrų taisyklių, skatinančių sveiką grupės bendravimą, rinkinį, bet ir kitus pasiektus rezultatus:

Iš Lietuvos suaugusiųjų mokymo centro (LSŠA) patirties: 1) mokiniai migrantai suprato, kad kiekviena bendruomenė turi savo taisykles. Kai kurios taisyklės yra bendrosios bendravimo taisyklės, o kitos - situacinės; 2) Dalyviai suprato, kad kai kurios taisyklės skiriasi priklausomai nuo kultūros (Vakarų kultūroje linkstama atviriau kalbėti apie dalykus, galime klysti, o jei

suklystame, atsiprašome ir stengiamės pagerinti savo elgesį). Tai šiek tiek skiriasi musulmoniškoje kultūroje, kur apie daugelį dalykų nekalbama, o tai, kas nepasakyta, "neegzistuoja"; 3) Taisyklės sudarė patys mokiniai, gavę minimalius mokytojų pasiūlymus, ir patvirtino bendru sutarimu. Tai suteikia mokytojams ir vilties, kad mokiniai bus linkę jų laikytis. Suaugusiųjų centrai Švedijoje ir Portugalijoje pabrėžia tuos pačius papildomus rezultatus: visi klasės nariai turėjo galimybę pasisakyti ir pareikšti savo nuomonę (net ir mažiau kalbūs suaugusieji pasidalijo savo nuomone, šiek tiek paskatinti mokytojų bei kitų mokinių). Užsienio kalbos pamokose migrantams, ypač A1 (prainio) lygio, tai ne visada lengva: kai kurie turi labai ribotą žodyną ir nesijaučia patogiai kalbėdami užsienio kalba. Kai kurie pageidavo kalbėti gimtąja kalba ir leisti klasės draugams arba mokytojams ir išversti likusiai grupei, tačiau mokytojai ir manė, kad svarbiausia šioje veikloje buvo galimybė kiekvienam suteikti žodį, ir šis lūkestis buvo patenkintas 100 proc.

A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?

Lietuvos patirtis rodo, kad įgyvendinant darbą poromis susiduriama su problema, kurią mokytojai aiškina tikslinės grupės (mokinių migrantų iš Sirijos, Afganistano ir Rusijos) kultūra, kuri labiau orientuota į betarpišką klasės diskusiją, o ne į darbą poromis. Todėl pradiniai darbo poromis etapai buvo gana pasyvūs

A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių?

Mokytojai (PT) buvo labai sužavėti grupės sugalvotų taisyklių kokybe ir paminėjo, kad nustebo, kai buvo pasiūlytos kelios taisyklės, apie kurias mokytojai net neįsivaizdavo, kad jos gali atsirasti.

Mokytojai (LT) sužinojo netikėtų "tiesų" apie skirtingus tikslinės grupės narius, pavyzdžiui, kaip jie supranta pagarbą sau ir vienas kitam, kaip tiki mokytojo autoritetu ir bendravimo verte. Mokytojai ir dalyviai bandė išsiaiškinti, ką jiems reiškia pagarba, todėl mokytoja paaiškino, kad jaučiasi negerbiama, kai mokinys per pamoką išsiima telefoną, o mokinys atsakė, kad jaučiasi negerbiamas, kai mokytojas pasiūlo pasitarti su bendraamžiu, kai neaiškūs kai kurie pamokos aspektai (mokinys tikėjosi išgirsti paaiškinimą iš mokytojo).

Švedijos organizacijos teigimu, šis užsiėmimas taip pat paskatino svarbias diskusijas apie klasėse galiojančias taisykles, su kuriomis mokytojai susiduria kasdieniniame darbe.

B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI

B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.)

Šios veiklos privalumas yra tas, kad joje dalyvauja visi, visiems rūpi darbo aplinka klasėje. Visi dalyvavę mokytojai teigė, kad ši veikla geriausiai veikia, kai tarp mokytojo ir mokinių jau yra susiklostę empatiški santykiai, nes, jei mokiniai jaučiasi gerai su mokytoju ir savo bendraamžiais, jie nebijo išsakyti savo nuomonės. Kai tikslinės grupės veiklą veda jų pačių mokytojas, tai padeda lengviau atsiverti dalyviams, nes mokytojai suvokiami kaip patikimi pašnekovai. Pavyzdžiui, portugalų kalbos kontekste mokytojai, dirbę su savo įprastine klase, pastebėjo, kad mokiniai kalbėjo daugiau, nei užduodant klausimus, klasei, kurios mokytojai jie nebuvo - mokiniai buvo šiek tiek drovesni ir atsargesni prieš pradėdami kalbėti. Panašia patirtimi dalijosi ir lietuviai: šis aspektas padėjo sukurti saugią aplinką, kurioje būtų galima kalbėti apie jautrius dalykus ir nesišaipyti; pavyzdžiui, mokytojams dalyvių taisyklė nerūkyti klasėje skambėjo šiek tiek "iš piršto laužta", tačiau jie matė, kad dalyviai į tai žiūri tikrai rimtai, todėl paliko ją sąrašė. Jie pastebėjo, kad žingsnis po žingsnio mokiniai jautėsi laisvesni išreikšti savo nuomonę, nebūdami vertinami ar smerkiami. Išklaušę dalyvių siūlomas taisykles mokytojai taip pat jautėsi patogiau išreikšti savo susirūpinimą ir lūkesčius.

B.2) Kas vykdančią veiklą pasisėkė prasčiau? (Apibūdinkite, kas apsunkino veiklos įgyvendinimą, su kokiomis kliūtimis teko susidurti ir pan.)

Įgyvendinant veiklą su migrantais atsirasti skirtingų nuomonių dėl taisyklių, kurias gali būti sunku numatyti. Taigi, mokytojai turi būti apmokyti, kaip elgtis pagal skirtingus scenarijus ir kaip tai spręsti.

Antrasis aspektas, apsunkinantis šios veiklos vykdymą, yra kalbos barjeras. Ši veikla geriausiai veiktų, jei visi galėtų bendrauti ta pačia kalba, o taip šiose grupėse nebuvo.

Portugalijoje dalyviai lankė portugalų kalbos kursus, visi jie buvo kilę iš skirtingų šalių ir turėjo skirtingas gimtąsias kalbas, todėl, norėdami dalyvauti šioje veikloje, jie kalbėjo angliškai ir kitomis kalbomis, kurias turėjo išversti klasės draugai, dėstytojai arba naudodamiesi internetinėmis vertimo programomis.

Taip pat ir Lietuvoje dėl kalbos barjero dalyviams buvo sudėtingiau suprasti sudėtingesnes sąvokas. Įgyvendinant Lietuvoje, taisyklių rinkinys tapo labai primityvus ir paprastas, nes tiek abstrakčių sąvokų žinojimas, tiek žodyno trūkumas trukdė bendrauti, taisyklės buvo aptariamoms dviem kalbomis, siekiant, kad jos būtų suprantamos visiems.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos/centro lygmeniu, siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Būtina sąlyga yra ta, kad grupės dalyviai pažintų vieni kitus jau kurį laiką; ši sąlyga leidžia dirbti pasitikėjimo atmosferoje ir būti pasirengusiems turėti bendrų pavyzdžių, kai taisyklės pagerina situaciją, turėti realių situacijų, kai taisyklės būtų padėjusios bendravimui ar situacijai pakrypti geresne linkme, patirties. Apibendrinant galima pasakyti, kad tikslinė grupė turi suvokti, jog "mums visiems to reikia".

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Užsiėmimą galima patobulinti imituojančiomis situacijomis arba vaidmenų žaidimais, ypač jei grupės nariai gerai nepažįsta vieni kitų arba mokytojo. Tokia veikla pasitarnautų kaip "ledlaužis". Be to, mokytojas gali paruošti keletą taisyklių pavyzdžių, jei mokiniai nesugeba išreikšti savo nuomonės, yra labai pasyvūs arba turi didelį kalbos barjerą.

Galima būtų pridėti keletą klausimų (kuriuos mokytojas galėtų užduoti mokiniams), pvz:

- Ką daryti, jei grupėje yra skirtingų nuomonių?
- Kaip kalbėtis tarpusavyje ir priminti taisykles?

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli "atlikėjui"?

Užsiėmimas yra lankstus ir leidžia mokytojui papildyti jį klausimais ir patobulinti, o tai gali būti naudinga patyrusiems mokytojams. Todėl tolesni veiklos etapai gali padėti toliau plėtoti veiklą organizacijoje.

Bendruomenė turi būti pasirengusi susidurti su kultūriniais skirtumais, o ši veikla galėtų tapti komandos formavimo atspirties tašku siekiant geriau suprasti šiuos skirtumus ir sklandžiau bendrauti ateityje. Net jei tai nėra migrantų grupė, tokia socialinė sutartis galėtų užkirsti kelią individualiems nesutarimams.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATISIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Kultūriniai skirtumai, kurių gali pasitaikyti, gali tapti nuomonių skirtumais veiklos metu (pvz., dėl taisyklės sąvokos; dėl to, kas yra bendra taisyklė, o kas - požiūris; dėl taisyklių "hierarchijos" ir t. t.). Kultūriniai aspektai vaidina svarbų vaidmenį šioje veikloje, todėl mokytojas turi juos žinoti ir gerai pasiruošti.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

(Veikla atliekama grupėje) Mišrioje grupėje vyriškos lyties dalyviai buvo linkę dominuoti, todėl svarbu pabrėžti, kad visi turėtų būti įtraukti ir jiems turėtų būti suteikta galimybė kalbėti.

(Veikla atliekama poromis) Tokioje situacijoje geriau paskirti tos pačios lyties dalyvius. Buvo pranešta (LT), kad mokinių pora (vyras ir moteris) nesiginčijo ir taisyklių projektus rašė tokia tvarka: pirmiausia rašė vyras ir perdavė sąrašą papildyti moteriai. Mokytojams iš pradžių paklausus, kodėl jis viską rašo pats, jis nusišypsojo ir pasakė, kad ji su juo sutinka nesiginčydamas. Mokytojai paprašė pasidalyti sąrašu su moterimi.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

Kad veikla būtų naudingiausia, ją galima atlikti kurso pradžioje su grupe, kuri, tikėtina, susitiks reguliariai. Kalbant apie erdvę, ši veikla tiks bet kurioje klasėje, nes mokytojai turės parašyti "sutartį" ir visi ją galiausiai turės pasirašyti, todėl nerekomenduojame šios veiklos atlikti ten, kur nėra stalų, ant kurių būtų galima rašyti.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

Net jei dalyvių kalbos lygis yra labai žemas, galima pritaikyti "supaprastintą versiją", taip pat veiklą naudoti kaip kalbos mokymo pratimą.

Būtų tikslinga sukurti veiklos įgyvendinimo "kabliuką" (kaip Lietuvos patirties atveju, kai konfliktas kilo dėl mokinių nedalyvavimo suplanuotame knygų mugės renginyje). Taigi mokytojas turėtų planuoti veiklą mokslo metų pradžioje arba laukti kokio nors "kabliuko".

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Ši veikla gali ir turėtų būti naudojama panašiuose kontekstuose, nors turime nepamiršti toliau nurodytų dalykų:

- ❖ Svarbu užkirsti kelią problemoms, susijusioms su kalbos barjeru;
- ❖ Žmonių grupė turi būti nedidelė (geriausia, jei jų būtų ne daugiau kaip 20);
- ❖ teigiamų santykių tarp mokytojo ir mokinių svarba (tai palengvina sąžiningą bendravimą).

D.2) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Bendruomenė turi būti pasirengusi susidurti su kultūriniais skirtumais, o ši veikla galėtų tapti komandos formavimo atspirties tašku, siekiant geriau suprasti šiuos skirtumus ir sklandžiau bendrauti ateityje. Net jei tai nėra migrantų grupė, tokia socialinė sutartis galėtų užkirsti kelią individualiems nesutarimams.

Šią veiklą galima atlikti bet kokiomis aplinkybėmis, pradedant įvairiomis organizacijomis ir baigiant šeimomis, taip pat kaip konfliktų sprendimo priemonę. Sąlygos turėtų būti pasitikėjimas ir nesmerkimas. Be to, visos socialinės sutarties pusės turėtų jaustis lygiavertės siūlyti ir būti išklaustos.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Ši veikla ypač aktuali jaunesniems mokiniams, nes padeda nustatyti ir įforminti taisykles, kurios, nors ir yra daugiau ar mažiau įsisąmonintos, kartais turi būti išsakytos, kad būtų išvengta

bendravimo problemų. Portugalų mokytojai minėjo, kad šią veiklą atlieka arba yra atlikę savo įprastose klasėse, ypač tose, kuriose jie turėjo daugiau problemų dėl mokinių elgesio. Galbūt jaunesniems mokiniams taisyklės gali būti paprastesnės ir skirtos ne tik bendravimui gerinti, o į bendravimo dalį galime gilintis kylant aukščiau švietimo laiptais. Jaunesniems mokiniams praverstų koks nors ledlaužis (situacijos pavyzdys, vaidmenų žaidimas, vaizdo įrašas), kuris paskatintų diskusiją apie veikėjų elgesį.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų būti kartojama ne vieną kartą?

Ši užsiėmimą galima lengvai pakartoti bet kurioje klasėje ar bet kurioje organizuotoje žmonių grupėje, jei mokytojai žino šiuos dalykus:

- ❖ Įsitinkite, kad mokate bendrą grupės kalbą, arba pasirinkite, kad kas nors jums išverstų;
- ❖ Jei grupė per didelė, padalykite ją į dvi dalis arba pratęskite užsiėmimui skirtą laiką (daugiau nei 1 val.);
- ❖ Įsitinkite, kad galite reguliariai susitikti su grupe ir jau esate užmezgę empatiškus santykius arba jau "pralaužėte ledus" su grupe, kad visiems grupės nariams būtų lengviau dalytis savo idėjomis.

F. TĘSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Šią veiklą, nors ir neįtrauktą į mokymo programą, vienu ar kitu metu yra išbandę daugelis mokytojų. Ją tikslinga atlikti metų (semestro) pradžioje, kad visi tiksliai žinotų, ko iš jų tikimasi. Be to, nuolat peržiūrima, socialinė sutartis gali tapti organizacijos kultūros politikos dalimi ir būtų tvirta atrama įvairiose situacijose.

Veikla: Filmas "Invictus" ir pozityvioji lyderystė

<p>Modulio pavadinimas: Komunikacijos valdymas</p>	<p>Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtnio mokymosi veiklos pavadinimas: Filmas "Invictus" ir pozityvioji lyderystė</p>
<p>A) PROCESAS IR REZULTATAI</p>	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Siūlomą veiklą sudaro 2009 m. išleisto filmo "Invictus", kuriame pasakojamos kai kurios istorijos, susijusios su Nelsono Mandelos asmenybe per pasaulio regbio varžybas, vykusias Pietų Afrikos Respublikoje po to, kai jis buvo išrinktas prezidentu, peržiūra. Veikla suformuluota per 4 refleksijų momentus, kurie turi būti įterpti į filmo peržiūrą, kurią galima analizuoti dalimis, leidžiant dalyviui sutelkti dėmesį į gaunamą informaciją nuo vieno epizodo prie kito. Kad būtų lengviau reflektuoti, dalyviai turi būti suskirstyti į nedideles lyginamąsias grupes ir atsakyti į orientacinius klausimus, kurie kartkartėmis bus užduodami atsižvelgiant į tai, ką jie jau matė. Bendra diskusijų gija bus Mandelos lyderystės vaizdavimo analizė pasakojimo eigoje. Užsiėmimu siekiama, pasitelkiant keletą vadovaujamų refleksijos momentų, atliekamų filmo peržiūros metu, padidinti dalyvių supratimą apie lyderio vaidmenį, apmąstyti lyderystę ir jos įgyvendinimo būdus bei pasekmes. Biografijos įkvėpto filmo, kurio pasakojimo centre atsiduria viena svarbiausių pilietinių teisių įtvirtinimo istorijos figūrų, vizija gali būti motyvuojanti, nes ji nesustoja ties vaidyba, bet skatina dalyvį apmąstyti, ką istorinė asmenybė galėjo nuveikti vien savo idėjų galia ir kaip ji ja naudojosi. Apmąstymai apie lyderio vaidmenį ir apie tai, kaip galima mokytis lyderystės įgūdžių ir jais naudotis, gali paskatinti lėtai keisti lyderio vaidmens suvokimo paradigmą ir suprasti, kad tai nėra privilegijuotas ir elitistinis vaidmuo, nepriklausomai nuo to, koks jis yra.</p>	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Nustatyti trumpalaikiai tikslai - apmąstyti lyderystės klausimus, lyderių vaidmenį ir pozityvios lyderystės taikymą. Nustatyti ilgalaikiai tikslai - paskatinti dalyvius keisti lyderystės suvokimą, taip pat didinti įsitraukimą į vadovavimo dinamiką ir suteikti teigiamą pavyzdį, į kurį būtų galima lygiuotis ir semtis įkvėpimo. Dalyviai turėjo galimybę paklausti savęs, kokie yra jų lyderystės įgūdžiai ir kokius aspektus reikėtų tobulinti, kad būtų galima vadovautis pozityvios lyderystės modeliu.</p>	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti? Kaip rodo Lietuvos patirtis, svarbu, kad į veiklą aktyviai įsitrauktų vadovaujančias pareigas užimančios asmenys, o jei tai neįmanoma, veikla gali būti laikoma ne visiškai veiksminga, nes joje nedalyvautų tikslinė grupė, susijusi su nagrinėjama temoma.</p>	
<p>A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių? Lietuvių patirtyje dalyviai, daugiausia suaugusieji, besimokantys trečiojo amžiaus universitete, turintys darbo patirties, taip pat ir vadybinės, analizavo dabartinius ir ankstesnius komandų modelius nacionaliniu ir vietiniu mastu, stebėjo skirtumus ir svarstė apie pasekmes.</p>	
<p>B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI</p>	
<p>B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.) Siūlomas filmas laikytinas tinkamu veiklos tikslams pasiekti, nes jis siūlo alternatyvų ir įdomų būdą apmąstyti tokius svarbius klausimus kaip lyderystė. Mandelos modelis yra ne tik pavyzdys, bet ir naudinga palyginimo sąvoka analizuojant savo lyderystę. Emocinis įsitraukimas, kurį</p>	

sužadina filmas, turi teigiamos įtakos išpūdžiui apie žinią, kurią siekiama paskelbti šia veikla.

B.2) Kas vykdant veiklą pasisėkė prasčiau?

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos/centro lygmeniu, siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Nebuvo išskirta jokių konkrečių išankstinių sąlygų, kurias reikėtų taikyti šiai veiklai, kad ją būtų galima veiksmingai taikyti suaugusiųjų švietimo organizacijoje. Veiklą būtų veiksminga taikyti verslo kolegijose kaip varomąją jėgą refleksijai ir diskusijoms apie tai, kaip valdyti vadovavimo dinamiką struktūrose.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Siūlomas filmas yra naudingas lyderystės temai aptarti, tačiau veiklos veiksmingumas gali priklausyti nuo dalyvių žinių, pasirengimo ir patirties. Galbūt būtų naudinga paieškoti kitų filmų, kuriuose ši tema būtų nagrinėjama skirtingu lygmeniu, kad būtų galima įtraukti ir skirtingos kultūrinės patirties turinčias tikslines grupes.

Iš lietuvių patirties matyti, kad būtų naudinga filmą žiūrėti kelis kartus arba pasiūlyti individualų pirmąją ir antrąją grupines peržiūras, kad dalyviai galėtų suskirstyti refleksiją į skirtingus lygmenis: pirmoji peržiūra būtų naudinga susipažįstant su filmo siužetu, veikėjais ir išsiaiškinant pirmines filmo sukeltas emocijas; antroji peržiūra leistų dalyviams apsistoti ties detalėmis, naudingomis reflektuojant nagrinėjamas temas.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli “atlikėjui”?

Vienas didžiausių sunkumų, su kuriais susiduriama, yra laikas, kurį reikia skirti ilgai trunkančiai veiklai, pavyzdžiui, filmo žiūrėjimui ir iš to sekančiai refleksijai. Siūloma skirti daugiau laiko vykdymui arba paprašyti filmą pažiūrėti individualiai ir tik tada tęsti diskusiją plenariniame aptarime.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Patartina atsižvelgti į tikslinę auditoriją, taip pat apsvarstyti galimybę siūlyti peržiūrą dalyviams suprantama kalba. Kai kuriems vadovaujamosios refleksijos skyriaus klausimams gali prireikti pavyzdžio, kad jie būtų suprantamesni kalbos sunkumų turinčiai tikslinei grupei.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

Pabrėžiama būtinybė į veiklą įtraukti mokyklų vadovus ir lyderius būtent todėl, kad filme daugiausia dėmesio skiriama pagrindinio herojaus vadovavimo įgūdžiams. Sprendimus priimančių organizacijų vadovų įtraukimas ir jų refleksija galėtų duoti naudos santykiams organizacijose, teigiamai paveikti dialogą tarp įvairių švietimo bendruomenės dalyvių ir naudos gavėjų.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Ši veikla buvo vykdoma Trečiojo amžiaus universitete Lietuvoje ir suaugusiųjų migrantų centre Turkijoje. Partnerių teigimu, veikla gali būti perkeliama į panašias aplinkybes, taikant

organizacinį ir intervencinį požiūrį, atitinkantį susijusius tikslus.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Veikla laikoma tinkama ir kitomis aplinkybėmis nei tos, kuriose ji buvo išbandyta. Migrantų mokymo centruose ją galima lengviau taikyti išskaidant veiklą į kelis segmentus arba pasiūlant ją skirtingoms mokymosi grupėms. Be to, ji puikiai tinka mokykloms ir (arba) universitetams, nes filmų žiūrėjimas yra labai populiarus jaunų žmonių veikla, tokiu būdu pasitelkiami jiems artimi komunikacijos kanalai.

Šią užduotį puikiai tinka perkelti į kuo daugiau kontekstų tiek tarp tų, kurie neturi vadovavimo patirties, tiek tarp tų, kurie jos turi, nes ji suteikia skirtingo, bet naudingo peno apmąstymams tiek vieniems, tiek ir kitiems.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Šią veiklą taip pat galima atlikti su jaunaisiais mokiniais ir paaugliais, tačiau norint integruoti ją į klasės veiklą, reikėtų įvairių disciplinų mokytojų bendradarbiavimo: jaunimo tikslinei grupei būtina pateikti istorinį, geografinį, socialinį ir antropologinį kontekstą, kad jie geriau suprastų pasakojamą istoriją ir būtų užtikrinta, kad žinutė būtų teisingai suprasta.

Šią veiklą taip pat galima integruoti pasirenkant jaunimui suprantamesnį vaizdo įrašų turinį, filmus ar animaciją, kuriuos visada padeda kurti konkrečių dalykų mokytojai.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Šiai veiklai pakartoti netaikomos jokios konkrečios sąlygos, išskyrus tai, kad filmas gali būti rodomas įvairiomis kalbomis. Be to, dalyvių grupė turi būti tinkamai supažindinta su tema ir motyvuota.

F. TĘSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Ši veikla yra ilgalaikė, nes ją galima pristatyti įvairioms dalyvių grupėms ir nereikalauja ypatingų taikymo sąlygų. Laikui bėgant filmą galima pasiūlyti ir tai pačiai mokinių grupei kaip veiklą įgūdžių pažangai įvertinti.

Veikla: Neverbalinis ir nesmurtinis bendravimas

<p>Modulio pavadinimas: Komunikacijos valdymas</p>	<p>Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtnio mokymosi veiklos pavadinimas: Neverbalinis ir nesmurtinis bendravimas</p>
<p>A) PROCESAS IR REZULTATAI</p>	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Šioje veikloje buvo aptariama ir ieškoma sprendimų, kaip spręsti iššūkius ir sunkumus, su kuriais dažnai susiduria migrantų kilmės mokiniai mokyklose. Mokytojas turėjo įvykių ir situacijų sąrašą, kurį pasiūlė dalyviams, kurie, iš pradžių suskirstyti į grupes po 5/6 žmones, turėjo stoti vienas prieš kitą ir ieškoti sprendimo, taikydami nesmurtinio bendravimo principus ir suprasdami neverbalinio bendravimo mechanizmus. Pasibaigus diskusijoms grupėse, dalyviai plenariai aptarė sprendimus, kad sukurtų bendrą planą. Taigi šios veiklos tikslas buvo pagerinti dalyvių bendravimo įgūdžius ir paskatinti juos refleksijai apie neteisingo bendravimo pasekmes. Diskriminacijos ar priespaudos situacijų refleksija turėtų paskatinti dalyvius suabejoti naudojamais bendravimo metodais ir jų pasekmėmis pašnekovams.</p>	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Veiklą įgyvendinusios organizacijos, priklausomai nuo tikslo, užfiksavo skirtingus rezultatus, tačiau visi jie buvo vienodai įdomūs. Visos organizacijos užfiksavo teigiamus rezultatus, susijusius su įsitraukimu ir dalyvavimu, nors kai kurios pateiktos situacijos nebuvo konkrečiai susijusios su dalyvaujančia grupe (PT ir RO), nes skatino įsivertinti ir reflektuoti požiūrį į asmens gebėjimą bendrauti. Kaip jau minėta, skirtingi tikslai lėmė skirtingus rezultatus ir kai kurie iš jų bus nurodyti toliau. Portugalijoje dalyvavo 3 grupės:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Imigrantai iš Pietų Amerikos, turintys aukštąjį išsilavinimą (universitetinį) portugalų kalbos kurso metu. 2. Portugalų kilmės suaugusiųjų ir kelių imigrantų klasė. 3. Mišrios kilmės jaunuolių klasė. <p>Pirmosiose dviejose grupėse veikla pasisekė geriausiai tik pasiektų rezultatų, tiek ir darbinės aplinkos požiūriu: suaugę ir geriau išsilavinę dalyviai sudarė palankias sąlygas bendradarbiavimui ir brandžiai aplinkai, kurioje diskusija vyko ramiai ir kokybiškai bendraujant įvairių šalių atstovams. Jaunų mokinių grupėje rezultatus buvo sunkiau surinkti, tačiau ji leido suprasti mokinių migrantų ir ne migrantų santykius ir sociokultūrinį klasės kontekstą. Rumunijoje dalyvavo suaugusių vyrų, dirbančių arba siekiančių įsidarbinti statybų sektoriuje, klasė, baigusi profesinio mokymo kursus. Dalyviai perkėlė dėmesį iš vyraujančio mokyklinio konteksto į labiau kasdienį, tačiau jie parodė tam tikrą polinkį į lyginimą, dialogą ir labiau suvokė socialinio teisingumo ir korektiško bendravimo vertę.</p>	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti? Buvo tam tikrų sunkumų siekiant tikslų eksperimentuojant su jaunaisiais mokiniais, kurie nebuvo linkę vartoti tinkamą kalbą, atkakliai vartojo netinkamą kalbą, kartais įžeidžiančią, ir apskritai nebuvo linkę empatizuotis. Šis trūkumas dar labiau išryškėjo tarp mokinių, kurių mokymosi rezultatai buvo prasti, palyginti su tais, kurių mokymosi rezultatai buvo geresni. Todėl buvo sunkiau pasiekti laukiamų rezultatų, nes mokiniai parodė stiprius bendravimo įgūdžių trūkumus.</p>	

A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių?

Veikla davė keletą netikėtų rezultatų, labai susijusių su keliamu tikslu, tačiau visais atvejais buvo pastebėtas dalyvių polinkis dalytis asmenine patirtimi, todėl diskusija iš hipotetinių situacijų, pasiūlytų per veiklą, persikėlė į gyvenimiškas situacijas, kurias išgyveno dalyviai, kurie dalijosi patirtais sunkumais, jausmais ir priimtais sprendimais.

Portugalijoje suaugusiųjų migrantų grupė nustatė tam tikrą koreliaciją tarp siūlomų situacijų ir jų vaikų patiriamų problemų mokykloje, kai empatijos trūksta ne tik mokiniams, bet net ir kai kuriems mokytojams. Kita vertus, grupėje, sudarytoje iš jaunų mokinių, buvo akivaizdi perauklėjimo intervencijos, skirtos priimti ir suvokti integracijos svarbą, skuba. Sutapimas tarp to, ką smerkė suaugusieji, ir konkretaus mokinių elgesio paskatino pedagogą susimąstyti apie būtinybę imtis tikslesnio ir intensyvesnio įsikišimo, kad būtų skleidžiama tolerancijos ir socialinio teisingumo kultūra.

B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI

B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.)

Šis užsiėmimas veiksmingai gerina dalyvių bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius. Konkrečių iššūkių ir problemų aptarimas skatina dalyvius lavinti kitus įgūdžius, pavyzdžiui, kritinį ir analitinį mąstymą.

Užsiėmimas veiksmingas, nes nukreipia dalyvius sveiko dialogo keliu, konkrečiai, prižiūrint ugdytojui, naudojant taisyklingą bendravimą. Veikla yra sudėtingesnė, jei atliekama su mažiau brandžiomis ir drausmingomis dalyvių grupėmis, tačiau ši veikla yra priemonė, padedanti įvesti dar sudėtingesnius tikslus į jų bendravimo įgūdžių ir elgesio modelių tobulinimo kelią.

B.2) Kas vykdant veiklą pasisekė prasčiau?

Specifinių kritinių problemų nenustatyta, nors rezultatai skirtingose grupėse ir skirtingose šalyse buvo labai skirtingi. Kaip jau buvo minėta, Portugalijoje veiklos įgyvendinimo kliūtis buvo mokinių nebrandumas ir nedisciplinotumas, todėl reikėjo papildomų organizacinių ir vadybos pastangų.

Grupėse, kuriose daugumą sudaro tam tikros tautybės dalyviai, diskusija gali būti poliarizuota ir dėl to išbalansuota, o dalyviai linkę bendrauti tik su savo tautiečiais.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos/centro lygmeniu, siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Kad veikla būtų tinkamai įgyvendinta, labai svarbu, kad mokytojas turėtų tam tikrų savybių ir įgūdžių:

- Tikslinės grupės pažinimas ir dalyvių sąveikos dinamiką, ypač mišriose grupėse.
- Puikios žinios ir supratimas apie socialinės migracijos kontekstą.
- Atvirumas ir nesmerkimas.
- Puikūs bendravimo įgūdžiai, klausymosi ir diskusijų valdymo įgūdžiai.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Šiuo metu vykdoma veikla yra orientuota į konkrečią tikslinę grupę - jaunuosius moksleivius, kurie dar mokosi mokykloje, todėl siūlomos situacijos ne visada tinka kitoms dalyvių grupėms, pavyzdžiui, suaugusiesiems, vyresnio amžiaus žmonėms, pedagogams ar kitoms profesinėms kategorijoms.

Norint, kad veikla būtų labiau įtraukianti, reikia perrašyti ar pritaikyti siūlomas situacijas arba pridėti kitų, atsižvelgiant į edukacinius poreikius.

Šis poreikis ypač ryškus, jei tikslinė grupė neturi aukšto išsilavinimo ir todėl sunkiai susitapatina su siūlomomis situacijomis; priešingai, kaip pastebėta Portugalijos kontekste, aukštąjį

išsilavinimą turinti grupė sugebėjo dirbti su nereikšmingomis situacijomis, atlikdama konteksto analizę.

Ši veikla taip pat atskleidė, kad net ir mokytojai, kurie ne visada yra linke ar pasirengę spręsti diskriminacijos situacijas, turi skubiai įsikišti. Veiklos pritaikymas padėtų mokytojams atpažinti bet kokius diskriminacinius mokinių veiksmus ir tinkamai juos valdyti.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla taptų patrauklesnė “atlikėjui”?

Veiklą galima išplėsti, įtraukiant į ją turinį, tinkantį skirtingoms tikslinėms grupėms ir skirtingoms mokymosi aplinkybėms. Turinys turi būti kuriamas taip, kad tiktų įvairių tipų dalyviams: suaugusiems vakarinio mokymo kursų dalyviams reikės supaprastinto turinio (tiek situacijų, tiek orientacinių klausimų), kuris labiau atitiktų jų patirtį ir mokymosi tikslus.

Portugalijoje atlikto eksperimento rezultatai taip pat parodė, kad reikia sumažinti veiklos mastą, kad ji būtų pritaikyta pradinio ugdymo lygiams: jaunesniųjų mokinių empatijos ir komunikacinio sąmoningumo stoka parodė, jog būtina skubiai įsikišti, kad pirmiausia būtų išnaikintos netolerancijos ir diskriminacijos šaknys, užfiksuotos paauglių grupėse.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūriniai skirtumai

Jei veikla vykdoma su žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų grupėmis, ją reikia pritaikyti prie situacijų, artimų kasdieniam gyvenimui, pavyzdžiui, darbo paieškos, būsto paieškos, integracija į bendruomenę ir pan. Priklausomai nuo kalbos mokėjimo lygio, veiklos žodynas turės būti supaprastintas arba paremtas vertimu.

Kai kurioms kultūrinėms grupėms gali prireikti adaptacijos, kurioje būtų paisoma religinių įsitikinimų ar jiems būdingos socialinės dinamikos.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Švietimo kontekste gali būti nesubalansuotas vyrų dalyvių procentas, todėl prisitaikymas prie situacijų, susijusių su lyčių klausimais, taip pat galėtų padėti skleisti didesnę supratimą apie diskriminaciją dėl lyties.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvė; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir t. t.)

Veiklos trukmė gali priklausyti nuo dalyvių grupės ypatumų: partneriai turėjo skirtingus atsiliepimus.

Tie, kurie veiklą vykdė su suaugusiaisiais ne migrantais (arba puikiai mokančiais tikslinę kalbą), veiklą atliko laiku; tiems, kurie veiklą vykdė su suaugusiais migrantais, reikėjo daugiau laiko vertimams atlikti; tiems, kurie veiklą vykdė su mokiniais, reikėjo daugiau laiko darbui organizuoti ir suvaldyti dalyvių nedisciplinotumą.

Taigi veiklai įgyvendinti nereikia specifinių logistikos priemonių, išskyrus papildomą pagalbą, priklausomai nuo dalyvių grupės, kitų pedagogų arba vertėjo / kalbinio tarpininko.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Taip, šią veiklą galima perkelti į kitas panašias situacijas, ypač tas, kuriose kyla bendravimo problemų. Veikla gali būti perkelta, tačiau būtinai pritaikyta atsižvelgiant į tikslinės grupės ypatumus ir papildomus siektinus tikslus.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Tokią veiklos struktūrą galima puikiai pritaikyti vidurinio ugdymo kontekste, nes jos pagrindiniai uždaviniai yra dažni įvykiai klasėse. Šią veiklą taip pat galima perkelti į darbo aplinką, kurioje dažnai arba būtina dirbti grupėse, kad būtų pagerinti bendravimo įgūdžiai.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Ši veikla yra esminė patirtis jaunesniems dalyviams, nes jie jaučia labai didelį nerimą dėl varžymosi, priešiško ir empatijos stokos, todėl dalyviams tai yra aktyvios refleksijos galimybė. Jaunuolių nesąmoningą stereotipinio ir (arba) diskriminacinio elgesio mėgdžiojimą galima suvaldyti įtraukiant juos į formuojančią patirtį, kurios metu jie aktyviai eksperimentuoja, diskutuoja ir reflektuoja savo nuostatų poveikį.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Šią veiklą lengva pakartoti, nes jai nereikia specialių įrankių, patalpų ar įrangos. Vienintelė esminė šios veiklos sėkmės sąlyga - ugdytojo gebėjimas nesmerkti ir mokėti veiksmingai valdyti diskusiją.

F. TĘSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Veiklos tęstinumas akivaizdus, nes ją galima pakartoti laikui bėgant įvairiomis aplinkybėmis ir su skirtingomis tikslinėmis grupėmis, užtikrinant, kad prireikus turinys būtų pritaikytas iš naujo. Ši veikla tinkama integruoti į pilietinio ugdymo kursą, nes ja ugdomi tiek diskriminacinių įvykių kritinės analizės įgūdžiai, tiek empatijos ir asertyvaus bendravimo įgūdžiai, skatinantys platesnį mąstymą ir polinkį į socialinį teisingumą.

Mokymosi tema: Aktyvus klausymasis

Veikla: Pažintinio pokalbio su migrantais struktūrizavimas taikant aktyvaus klausymosi priemones ir teorines koncepcijas

<p>Modulio pavadinimas: Komunikacijos valdymas</p>	<p>Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Pažintinio pokalbio su migrantais struktūrizavimas taikant aktyvaus klausymosi priemones ir teorines koncepcijas.</p>
<p>A) PROCESAS IR REZULTATAI</p>	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Pokalbio metu buvo laikomasi teorinių aktyvaus klausymosi principų ir technikų (orientacija į klausytoją; refleksijos technika; klausinėjimo įgūdžiai). Pokalbio tikslas - inicijuoti informaciją apie įvairius gyvenimo ir psichologinės patirties elementus, kurie tampa atspirties tašku būsimiems andragoų ir suaugusiųjų migrantų santykiams plėtoti, rinkti. Siekiama užmegzti pasitikėjimu grįstus santykius su migrantais ir per interviu gauti naudingos informacijos, susijusios su jų patirtimi ir ateities lūkesčiais, kad būtų galima tobulinti mokymą. Interviu klausimai buvo užduodami atsižvelgiant į prašymo pobūdį ir individualaus interviu dalyvio pasakojimo detales. Pokalbio trukmė priklauso nuo konkretaus apklausiamojo, tačiau paprastai pokalbis niekada netrunka trumpiau nei pusvalandį.</p>	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Veikla buvo vykdoma su suaugusiais migrantais, kurių kalbos lygis buvo iki A1, nuo A1 iki A2; prieš pokalbį su A2 lygį pasiekusiais asmenimis buvo surengtas įvadinis etapas, kurio metu buvo peržiūrėtas vaizdo įrašas ir perskaitytas straipsnis-interviu. Interviu buvo tvirtas atspirties taškas siekiant sužinoti pagrindinius suaugusių migrantų gyvenimo aspektus, su kuriais jie susidūrė, ir jų socialinę bei kultūrinę kilmę, atsižvelgiant tiek į verbalinius, tiek į neverbalinius ženklus. Be to, buvo galima suprasti, kokias temas pašnekovas linkęs nagrinėti ir aptarti, o kokių vengia. Taikytų metodų dėka pavyko užmegzti empatišką santykį su apklausiamuoju, užčiuopti net jautriausius jo gyvenimo klausimus, nešokiruojant jo jautrumo.</p>	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti? Kai kuriais atvejais kai kurių asmeninių aspektų (pvz., geopolitinės situacijos kilmės šalyje) nebuvo galima išsamiai išnagrinėti dėl giliai įsišaknijusių baimių.</p>	
<p>A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių?</p>	
<p>B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI</p>	
<p>B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.) Ši veikla leido surinkti informaciją ir daugiau sužinoti apie mokinių praeitį, padėjo pagrindą pasitikėjimu grįstiems santykiams užmegzti. Taikant kai kuriuos aktyvaus klausymosi metodus (ypač susijusius su neverbaliniu bendravimu), respondentai vis dažniau noriai kalbėjo apie savo šeimas. Be to, pokalbis, vedamas taikant aktyvaus klausymosi metodus, leido išsamiau ištirti skirtingus pašnekovų lūkesčius ir požiūrius nei nestruktūruotas pažintinis interviu.</p>	

B.2) Kas vykdant veiklą pasisėkė prasčiau?

Kadangi tai iš esmės yra pasakojamoji veikla, nustatyta, kad pagrindinės kliūtys buvo kalbos barjerai, dėl kurių reikėjo pasitelkti kalbos tarpininkus arba internetines vertimo programas, kurios turėjo įtakos pokalbio spontaniškumui ir sklandumui.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Labai svarbu, kad pokalbio aplinka būtų erdvi. Svarbi veiklos atlikimo sąlyga yra tai, kad būtų rami vieta, kurioje būtų užtikrinta ramybė ir pagarba privatumui.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Ši veikla turėtų būti struktūrizuota erdvės ir valandų atžvilgiu, pavyzdžiui, vykti kabinete, kuriame nėra nuolatinės apklausą atliekančių mokytojų kaitos. Pastarasis aspektas, t. y. visada turėti tuos pačius mokytojus-klausytojus, su kuriais galima bendrauti, yra svarbus, kad naudos gavėjai būtų linkę labiau atsiverti pasakodami savo istorijas.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli "atlikėjui"?

Kiekvienu konkrečiu atveju reikėtų atsižvelgti į emocinę būklę, kad būtų galima moduluoti pokalbį. Siekiant įveikti emocinį poveikį, patartina interviu atlikti ne priėmimo etape, o vėliau, kai jau yra susiformavusios minimalios žinios ir palankus klimatas tarp apklausėjo ir apklausiamojo.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Kultūriniai skirtumai turi būti vertinami atsižvelgiant į du aspektus:

- apklausėjų ir apklausiamųjų lytį, nes kai kuriais atvejais gali kilti poreikis, kad apklausiamasis ir apklausėjas būtų tos pačios lyties;
- nagrinėjamos temos, nes kartais ir kai kuriose kultūrose tam tikru mastu vengiama kalbėti apie aspektus, susijusius, pavyzdžiui, su šeimos dinamika, santuokiniais ir (arba) tėvų vaidmenimis ir t. t.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Kalbant apie interviu metu nagrinėtus aspektus, reikia atsižvelgti į lyties skirtumus, t. y. tam tikrą nenorą kalbėti kai kuriomis temomis (ypač susijusiomis su patirtimi kilmės šalyje); tačiau neįmanoma, o gal net ir netikslinga a priori vengti kai kurių klausimų, atsižvelgiant į stipriai subjektyvią patirtį, tarkime, į tai, kad beveik natūraliai susiformuoja savęs pasirinkimo procesas, kurio metu pasirenkami savo gyvenimo, dabarties ir ateities aspektai.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

Patogios ir neformalios erdvės, pasirenkamas laikas, atsižvelgiant į apklausiamojo poreikius, arba bet kuriuo atveju galimybė rinktis pakankamai daug savaitės laikų ir dienų, kad būtų galima atlikti interviu.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

Tokia veikla leidžia gauti informacijos ir sužinoti apie besimokančiojo praeitį, todėl nebūtina ją siūlyti ilgą laiką, nes dėl to apklausos dalyviai gali pasijusti "išibrovimą".

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Ši veikla gali būti perkelta į panašius kontekstus po mokytojų-interviuotojų teorinių-praktinių mokymų apie aktyvaus klausymosi metodus, priemones ir technikas, kaip taikyti aktyvų klausymąsi interviu metu.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Kad būtų galima perkelti į kitus kontekstus, reikia apmokyti apklausėjų.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Šią veiklą galima visiškai perkelti į kitas tikslines grupes, pritaikius pokalbio metu nagrinėjamas temas ir pagrindinius klausimus prie tikslinių grupių poreikių, ypatybių ir kalbos.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Šią veiklą gali pakartoti tie patys mokytojai, kurie jau yra apmokyti aktyvaus klausymosi metodu.

F. TĖSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėti tęstinumą)?

Ši veikla, atsižvelgiant į apmokytojų mokymų įgytus įgūdžius, yra labai tvari ir nereikalauja papildomų ekonominių išteklių, nes gali būti vykdoma įprastinės priėmimo veiklos, kuri vyksta suaugusiųjų mokymo centruose, metu.

Veikla: Aktyvaus klausymosi technikų taikymas struktūruotoje migrantų konsultavimo grupėje

Modulio pavadinimas: Aktyvus klausymasis	Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Aktyvaus klausymosi metodų taikymas struktūruotoje migrantų konsultavimo grupėje
---	---

A) PROCESAS IR REZULTATAI

A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai)

Veikla paremta konsultavimo ir orientavimo paslaugos teikimu, kai konsultantas ir mokytojas, taikydami aktyvaus klausymosi metodus, turi surinkti informaciją ir nurodyti darbo ar mokymosi kryptis, atitinkančias vartotojo profilį ir poreikius. Šia veikla siekiama suteikti pagalbą ieškant vartotojui tinkamiausio darbo. Paprastai suaugę migrantai įsidarbina naudodamiesi informacija iš lūpų į lūpas tarp tautiečių, tačiau jie ne visada žino apie teritorijoje egzistuojančias verslumo realijas arba apie darbo paieškai skirtas paramos institucijas: konsultantas, pasitelkęs konsultavimo tarnybą, gali užpildyti šią spragą. Siekdami supažindinti mokinius ir vartotojus su paslauga, Italijos CPIA mokytojai pirmiausia klasėje nagrinėjo su įsidarbinimu ir darbu susijusias temas, suteikdami jiems pagrindines leksikos žinias, kalbines struktūras, tinkamas pokalbiui darbo vietoje, paaiškindami pagrindinius mechanizmus, reguliuojančius darbo santykius priimančiojoje šalyje. Mažai kvalifikuotiems migrantams įvadinė dalis buvo paremta skaidrėmis ir iliustraciniais vaizdais bei nesudėtingomis savęs poreikių ir įgūdžių vertinimo užduotimis. Ši dalis buvo parengiama naudojantis konsultavimo paslauga, kad vartotojas atvyktų pasiruošęs ir žinotų, kokie jo klausimai turi būti atsakyti.

A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą?

Dėl nagrinėjamų temų konkretumo ir veiklos tikslų atitikimo suaugusiųjų migrantų poreikiams ši veikla buvo itin veiksminga ir vertinama, o mokiniai, kurie jau įvadinė pamokų pabaigoje išreiškė susidomėjimą ir smalsumą, prašydami suteikti jiems galimybę naudotis paslauga, ją įvertino entuziastingai. Be to, refleksijos metodas palengvino santykius tarp mokytojų ir mokinių, pakėlė jų savivertę ir sustiprino susidomėjimą nagrinėjama tema.

A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?

Nors daugumai mokinių ši veikla buvo labai sėkminga, kai kuriais konkrečiais atvejais buvo jaučiamas tam tikras abejingumas. Šis nesidomėjimas daugiausia buvo susijęs su ukrainiečių kilmės migrantais, kurie rodė pasipriešinimą pagrinde dėl dviejų priežasčių: noro kuo greičiau grįžti į savo kilmės šalį ir pasipriešinimo dalytis nuomonėmis ar patirtimi kalba, kurios jie dar gerai nemoka.

A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių?

Kai kurie dalyviai įsitraukė į dialogą, diskutavo nagrinėjamomis temomis ir dalijosi asmenine gyvenimo patirtimi.

B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI

B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.)

Galimybė surengti individualų pokalbį su mokytoju ar konsultantu padeda kiekvienam naudotojui gauti konkretų patarimą ir paramą, atsižvelgiant į jo situaciją. Be to, ši veikla turi ir teigiamą motyvacinį poveikį, nes mokiniai įgijo naudingų žinių saugioje ir raminančioje aplinkoje. Veikla taip pat turėjo teigiamą poveikį mokytojams, kurie per pokalbius sustiprino pasitikėjimu grįstus

santykius su mokiniais ir suvokimą apie iššūkius ir sunkumus, su kuriais jie gyvena ne mokyklos aplinkoje.

B.2) Kas vykdančią veiklą pasisėkė prasčiau?

Kadangi mokytojai atliko ir administratorių vaidmenį, kilo tam tikrų sunkumų teikiant paramą orientavimo darbe srityje, nes mokytojai nėra pakankamai apmokyti, kad galėtų kokybiškai atlikti šią funkciją, todėl kai kuriais atvejais suteikta informacija galėjo būti ne visai išsami. Be to, mokytojai, turėdami atlikti savo pedagogines pareigas, neturi pakankamai laiko, kurį galėtų skirti tokio pobūdžio paslaugai. Efektyvumui įtakos turi ir tai, kad trūksta paslaugų, kur mokiniai galėtų kreiptis dėl tokio pobūdžio pagalbos.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Atsižvelgiant į tai, kad kai kuriems mokytojams trūksta specialaus pasirengimo darbo klausimais arba tinkamų žinių apie galimybes teritorijoje, siekiant, kad veikla būtų veiksmingesnė, reikėtų užtikrinti specialų mokymą šiais klausimais, pasitelkiant darbo politikos ekspertus arba profesinio orientavimo konsultantus. Be to, veikla taptų dar veiksmingesnė, jei ją lydėtų aktyvi orientavimo veikla, numatant susitarimus ir partnerystę su vietos įmonėmis ir bendrovėmis.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Šią veiklą būtų galima patobulinti užtikrinant tinkamą mokytojų mokymą arba į paslaugas įtraukiant su įdarbinimo klausimais dirbančius ekspertus: tokiu atveju mokytojas atliktų išklauso ir tarpininkavimo, vartotojo nuraminimo funkciją; ekspertas būtų aktyvioji pusė, kuri dalyvautų teikiant naudingą informaciją apie kiekvieną nagrinėjamą atvejį.

Be to, ši veikla būtų naudingesnė, jei būtų vykdoma bendradarbiaujant su kitomis mokymo įstaigomis, įmonėmis ir vietos valdžios institucijomis, vykdančiomis darbo rinkos politiką.

Logistiniu ir organizaciniu požiūriu ši paslauga turėtų būti nuolat aktyvi ir turėti tik jai skirtą erdvę (net ir virtualią), kuria naudotojai galėtų naudotis ne pamokų metu.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli "atlikėjui"?

Plėtoti programą galima, jei užtikrinamas tęstinumas, mokytojų ir konsultantų įgūdžių atnaujinimas, aktyvinamas ir palaikomas mokyklų, įmonių ir vietos valdžios institucijų bendradarbiavimo tinklas. Šiuo atveju paslaugą būtų galima išplėsti, įtraukiant daugiau suaugusių migrantų integracijos aspektų.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Kad veikla atitiktų žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų poreikius ir lūkesčius, reikia įgyvendinti šiuos veiksmus:

- darbo leksikos pristatymas remiantis pavyzdžiais.
- supažindinimas su priimančiosios šalies teisine sistema ir darbo sferos funkcionavimu.
- supažindinimas su priimančiosios šalies kultūra ir darbo vizija, siekiant skatinti geresnę integraciją tarp šalies, į kurią atvykstama ir iš kurios išvykstama, ypatybių.

Šis įvadinis veiksmas taip pat padės suvaldyti kultūrinį šoką, kuris gali kilti pradėjus dirbti kitoje darbo aplinkoje.

Atsižvelgiant į tai, kad migrantų švietimo centruose mokosi ir vaikai, kurie yra ankstyvojoje kalbinio raštingumo stadijoje, šiuo atveju veikla turėtų būti labiau nukreipta į veiksmus, skirtus polinkiams, interesams ir didesniam savęs pažinimui, kurie padeda nepilnamečiams mokiniams sąmoningiau rinktis su savo ugdymu susijusius dalykus.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Šioje veikloje gali nedalyvauti moterys, kilusios iš socialinės ir kultūrinės aplinkos, kurioje joms vis dar tenka antraeiliai vaidmenys arba kuriose joms taikomos patriarchalinės taisyklės. Tačiau sunkumų patiriančioms naudotojoms pagalbos tarnyba galėtų būti informacinė paslauga, susijusi su klausimų, glaudžiai susijusių su jų lyties sąlygomis, sprendimu.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvė; logistinė parama / organizacinės paslaugos; vadovybė / direktorius / atsakingas dalyvavimas ir t. t.)

Logistiniu požiūriu mokykla turėtų būti ta vieta, kurioje būtų galima siūlyti tokią veiklą, nes mokiniai ją laiko saugia aplinka, kurioje gali išreikšti savo nuomonę, pasikalbėti apie savo sunkumus ir kreiptis pagalbos. Be to, tai galėtų būti nuolat veikiantis paslaugų biuras su iš anksto nustatytu laiku ir galimybėmis savirealizacijai, kur mokiniai prireikus galėtų laisvai kreiptis.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

Siekiant užtikrinti veiklos veiksmingumą, labai svarbu, kad ji būtų tinkamai išplėtotą, sukuriant paramos tinklą, kurį sudarytų kiti priėmimo sektoriuje veikiantys subjektai, kad sinergija padėtų veiksmingai įtraukti naudotoją į teritorinį kontekstą.

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Ši veikla taip pat turėtų būti perkelta į kitus mokymo centrus, kad orientavimo ir paramos integracijai veikla būtų plačiai paplitusi visoje teritorijoje. Pagalbos tarnyba būtų nurodyta ne tik kaip orientacinė veikla mokymosi kelyje, bet ir priėmimo etape, kad būtų galima aiškiau suvokti kiekvieno iš jų ypatumus ir galvoti apie būdus, kaip sėkmingiau atliepti individualius poreikius.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Tokią pačią veiklą būtų galima perkelti į vidurines ir aukštąsias mokyklas, ypač profesines, kurias dažnai lanko migrantų kilmės vaikai, siekiant padėti jiems pasirinkti ateitį. Apskritai orientavimas yra labai svarbus bet kokio lygmens moksleivio ugdymo etapas, kad jis įgytų mąstymo ir praktinių priemonių, padedančių suprasti savo siekius ir susikurti tvirtesnę ateitį.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Orientacinė veikla visada pageidautina bet kokiam tikslui, todėl šie „biurai“ galėtų būti įrengti ne tik mokyklose, bet ir institucijose bei asociacijose, kurios galėtų perimti iš mokymo kursų pasitraukusių jaunuolių grupes ir paraginti juos sugrįžti. Galimybė individualizuoti patirtį taip pat būtų naudinga mokiniams ar kitų sunkumų turintiems jaunuoliams, kuriems sunku patekti į darbo rinką ar tęsti mokymo kursus.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Pakartojamumo sąlygos yra šios:

1. Turėti apmokytus ir naujausią informaciją darbo ir orientavimo klausimais teikiančius administratorius.
2. Konsultantai ir specialistai, galintys naudoti papildomas technologijas, kad paskatintų

- apsilankyti „biure“.
3. Socialinių, švietimo ir verslo subjektų bendradarbiavimo tinklo planavimas, kad orientavimo veiksmai būtų veiksmingi.
 4. Teikti kvalifikuotų darbuotojų, pavyzdžiui, mediatorių, vertėjų, psichologų ir darbo politikos ekspertų, pagalbą.

F. TĖSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Veikla gali būti tvari ilgą laiką, jei ją tinkamai remia švietimo dalyviai ir bendradarbiavimo tinklas, užtikrinantis nuolatinį naudojimąsi paslauga ir išorės partnerystės palaikymą. Veikla, kurios siekiama teikiant paslaugą, savaime yra tvari, nes ji grindžiama lygiateisės galimybės naudotis gerovės sistemomis ir socialinės įtraukties principu, kuris ilgainiui atneša naudos ne tik konkrečiam asmeniui, bet ir visai socialinei sistemai.

Mokymosi tema: Konfliktų valdymas ir mediacija

Veikla: Konfliktų valdymas dirbant su suaugusiais migrantais

<p>Modulio pavadinimas: Komunikacijos valdymas</p>	<p>Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Konfliktų valdymas dirbant su suaugusiais migrantais</p>
<p>A) PROCESAS IR REZULTATAI</p>	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Ši veikla apima kultūrinių skirtumų, egzistuojančių tarp dalyvių / mokinių išvykimo šalies ir atvykimo šalies, nustatymą ir analizę. Siekiama atskirti tikruosius dviejų kultūrų skirtumus ir pašalinti išankstines nuostatas bei kultūrinius stereotipus, kad būtų išvengta konfliktų, kuriuos jie paprastai sukelia. Sąmoningumas ir objektyvios žinios apie šalių kultūrinius skirtumus leidžia žmogui būti objektyvesniam ir suprasti, kaip juos veiksmingai valdyti. Žemėlapiu sudarymas grupėse, padedant vadovui, palankiai veikia dalyvių dalijimosi dvasią, jie gali kartu analizuoti juos paveikusių įvykių priežastis ir pasekmes.</p>	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Veikla paskatino dalyvių dialogą, kurio metu jie aptarė pagrindines kultūrinių konfliktų priežastis ir motyvus, taip padidindami jų informuotumą apie tai, kaip juos valdyti.</p>	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?</p>	
<p>A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių? Be kultūrinių konfliktų aptarimo, dalyviai taip pat analizavo konfliktų, galinčių kilti mokytojų ir mokinių santykiuose, priežastis.</p>	
<p>B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI</p>	
<p>B.1) Kokie pagrindiniai įgyvendintos veiklos ir (arba) praktikos veiksniai buvo geriausi? (apibūdinkite stipriausias veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.) Pagrindinė šios veiklos stiprybė buvo dialogas ir dalijimasis, kuris leido dalyviams ne tik analizuoti konfliktų priežastis, bet ir pakeisti savo požiūrį susitapatinant su kitų patirtimi. Dalijimasis skirtingais požiūriais leido analizuoti situacijas iš kitų perspektyvų ir rasti skirtingus sprendimų būdus ir metodus.</p>	
<p>B.2) Kas vykdant veiklą pasisekė prasčiau? Reikia atidžiai įvertinti veiklai skiriamą laiką, ypač jei prieš pačią veiklą reikia surengti teorinį aiškinamąjį užsiėmimą apie bendravimo ir konfliktų valdymo metodus. Kadangi nagrinėjama tema yra gana sudėtinga ir subtili, mokytojas turi turėti laiko suvaldyti bet kokius sudėtingus ar ypač emocingus momentus.</p>	
<p>B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?</p>	

Pagrindinės veiklos įgyvendinimo sąlygos yra šios:

1. Tinkamas laikas, net ir ne mokymo valandomis.
2. Didelės klasės, skatinančios komandinį darbą.
3. Mokytojai, galintys pasidalyti savo patirtimi ir atvirai žiūrintys į problemą.
4. Tinkamas dalyvių grupės pasirengimas veiklai.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Veikloje turi būti akcentuojami ir paaiškinami skirtumai tarp stereotipų ir įvairių kultūrinių ypatybių: dažnai net ir labai išsilavinę asmenys patenka į kultūrinių stereotipų spąstus, kurie mistifikuoja kai kurių kultūrų suvokimą, taip pat dažnai sukelia neigiamas išankstines nuostatas. Mokiniui migrantui ir su juo dirbantiems mokytojams svarbu nepamiršti šio skirtumo ir šalinti stereotipus, kurie darytų įtaką santykių kokybei. Taip pat pabrėžiama būtinybė praturtinti veiklą labiau tarpsektoriniu požiūriu, paaiškinant mokiniams, kas yra tarpsektoriškumas ir kaip suvaldyti tarpsektorinę diskriminaciją.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli “atlikėjui”?

Šią veiklą bus galima išplėsti, jei tas pats metodas bus taikomas siekiant skatinti dialogą, dalijimąsi informacija, tinkamą bendravimą ir konfliktų valdymą ir kitais su migracijos sąlygomis susijusiais klausimais. Veikla turi būti vykdoma ne tik su mokiniais migrantais ir (arba) vartotojais, ją galima siūlyti vykdyti ir kitoje aplinkoje bei su kitais tiksliniais asmenimis: suaugusiais, mokiniais, mokytojais ir apskritai priimančiosios šalies piliečiais, kad apskritai būtų panaikinti kultūriniai stereotipai, darantys neigiamą poveikį įtraukties procesams.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Nagrinėjama tema grindžiama sudėtingais mechanizmais, kuriuos reikia paaiškinti, o veiklos tikslais siekiama neutralizuoti minties supaprastinimo procesus, kuriuos visi nesąmoningai taikome. Šiuo požiūriu migruojančius ir menkai kvalifikuotus naudotojus supažindinti su tokiais sudėtingomis, tačiau objektyviai būdingomis žmogiškajam mąstymo būdui, temomis gali būti sudėtinga: dėl šios priežasties rekomenduojame supaprastinti temą bei veiklą ir ją atlikti etapais.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Atsižvelgiant į pirmiau minėtą poreikį praturtinti veiklą tarpsektoriniu požiūriu, ji gali būti svarbi skleidžiant tam tikrą supratimą apie diskriminaciją ir stereotipus, kuriuos dažniau patiria moterys. Praturtinus veiklą turiniu, susijusiu su moterų padėtimi, galima geriau suprasti, kaip veikia diskriminacija ir kaip ją sustabdyti. Įdomu ir tai, kad veikla ne tik apsaugo migrantų kilmės moteris, bet ir sprendžia situacijas, susijusias su konfliktais, galinčiais kilti tarp dalyvių / mokinių ir mokytojų.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

Ši veikla reikalauja aktyvaus dalyvių ir (arba) mokinių įsitraukimo dalijantis patirtimi ir nuomonėmis, todėl jai tinkamai įgyvendinti reikia pakankamai laiko, sukurti taisykles, palankias draugiškai ir saugiai dalijimosi aplinkai, net ir dalyvaujant psychologams ar mokytojams ekspertams.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima be ypatingų sąlygų perkelti į kitus suaugusiųjų mokymo centrus, iš tiesų ji ypač tinkama tokiomis aplinkybėmis, kai siekiama skatinti mokinių ir mokytojų bendravimą ir apskritai gerinti konfliktų valdymo praktiką.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą taip pat galima perkelti į kitas aplinkas ir grupes, nes gebėjimas valdyti konfliktus ir teisingai bendrauti yra būtinas, kad santykiai funkcionuotų ir kitose aplinkose. Tai ypač aktualu vidurinėse mokyklose, kur mokiniams reikia tobulinti bendravimo su kitais bendraklasiais ir mokytojais įgūdžius.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Šią veiklą taip pat galima perkelti į kitus kontekstus, ypač jei ji skirta jaunimui ir paaugliams, kurie yra pažeidžiamiausios grupės kultūrinio sąmoningumo ugdymo ir analizės požiūriu, atsižvelgiant į dezinformaciją, kurią jie dažnai gauna naudodamiesi žiniasklaida ir socialine žiniasklaida. Dialogo ir aktyvios konfrontacijos veikla apsaugo jaunos žmonės nuo rizikos, kad jų kritinis mąstymas susilpnės ir leis formuotis klaidingoms prielaidoms.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Nėra jokių konkrečių sąlygų, kad būtų galima veiklą pakartoti, išskyrus tai, kad susitikimai turi būti pastovūs ir kalbos lygis turi būti priimtinas, kad visi galėtų ramiai dalyvauti. Veiklą taip pat galima toliau plėtoti ir praturtinti atsižvelgiant į kitų mokytojų ir pačių dalyvių pasiūlymus.

F. TĖSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Šiai veiklai vykdyti nereikia ypatingų sąlygų, ji yra ilgalaikė ir gali būti lengvai integruota į mokomuosius dalykus, kuriuos reikia atlikti kartu su mokiniais, tačiau mokytojai turi būti pasirengę ją pakartoti ir turėti formalių žinių, susijusių su konfliktų valdymu, reikalingų jai taikyti.

Mokymosi sritis: Lygybė

Mokymosi tema: Nešališkumas

Veikla: Jei būtumėte teisėjas?

<p>Modulio pavadinimas: Lygybė</p>	<p>Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Jei būtumėte teisėjas?</p>
<p>A) PROCESAS IR REZULTATAI</p>	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Užsiėmimo metu analizuojama istorija, kontroversiška teismo byla, kurioje dalyviai, iš pradžių suskirstyti į grupes, turi rasti sprendimą ir jį argumentuoti. Veiklos tikslas, atsižvelgiant į siūlomos istorijos sudėtingumą, yra pabandyti įsisavinti nešališkumo sąvoką ir lavinti gebėjimą būti ir (arba) išlikti nešališkam nepaisant kultūrinių ir emocinių paskatų, kurias gali sukelti tam tikras kontekstas. Siūloma veikla iš tiesų yra teorinės dalies, kurioje aiškinamasi, kas yra nešališkumas ir kaip juo naudotis, pabaigoje, o simuliacija tikrinamos įgytos žinios. Be to, veiklos struktūra, kuri apima ir debatus tarp skirtingų pozicijų, parodo mokiniams, kad absoliutaus nešališkumo sąvoką sunku taikyti, ir skatina lavinti kritinį mąstymą bei sveiką ir konstruktyvią diskusiją. Debatų metu dalyviai gali pakeisti savo nuomonę ir palaikyti priešingą, taip konkrečiai parodydami, kaip sunku laikytis nešališkumo principo. Ši veikla buvo vykdoma Portugalijoje su grupe suaugusių įvairių tautybių migrantų. Siūlomoje istorijoje kalbama apie vaiko globą skyrybų metu. Motina kaltinama alkoholizmu, o tėvas, žinodamas apie galimą vaiko perkėlimą į užsienį pas giminaitį, išilaužia į buvusios žmonos namus ir pagrobia vaiką. Dalyvių prašoma nurodyti, kam reikėtų patikėti vaiką.</p>	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Ši veikla paskatino sveiką mokinių diskusiją, kurioje jie dalijosi skirtingomis nuomonėmis ir požiūriais. Tačiau po diskusijų ir istorijos analizės kai kurie dalyviai išreiškė nuomonę, kad, siekiant užtikrinti visišką nešališkumą, reikia vis daugiau informacijos apie šį atvejį, nes kiekviena detalė atskleidžia naują perspektyvą, iš kurios galima analizuoti situaciją. Todėl jie suprato, kaip sunku būti / išlikti nešališkam, ypač jei pateikiama istorija dalyvius emociškai įtraukia, kaip ir veiklos metu pasiūlytu atveju, nes ji susijusi su šeimos dinamika ir problemomis.</p>	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti? Planuoti rezultatai buvo pasiekti, tačiau nebuvo lengva išlaikyti diskusiją visada sutelktą į nešališkumo sąvoką, nes dalyviai intensyviai diskutavo, o dėmesys buvo nukreiptas į siūlomą istoriją ir jos reikšmes.</p>	
<p>A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių?</p>	
<p>B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI</p>	
<p>B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.) Ši veikla buvo veiksminga dėl kelių priežasčių:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Diskusijų skatinimas suteikė galimybę konfrontuoti, kurti dialogą ir keisti požiūrį. 2. Refleksijos, kritinio ir analitinio mąstymo pratybų, padedančių objektyviai suprasti ir įvertinti istoriją, nesivadovaujant išankstinėmis nuostatomis ar emocijomis. <p>Tai labai konkreti ir veiksminga veikla, padedanti suprasti, kaip taikyti nešališkumą, ir</p>	

visapusiškai suvokti pačią nešališkumo sąvoką.

B.2) Kas vykdant veiklą pasisekė prasčiau?

Prie veiklos turi būti pridėtos aiškios ir tikslios instrukcijos, padedančios mokytojams ją įgyvendinti. Be to, dėl siūlomo pasakojimo sudėtingumo reikėjo aktyvios mokytojo pagalbos, kad jį suprastų. Mokiniai migrantai dažnai neturi pakankamai kalbinių žinių, kad gerai suprastų kai kurias pasiūlytos istorijos ištraukas, iš kurių gali išsprūsti kai kurios, nors ir svarbios, detalės.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Šią užduotį lengva įgyvendinti, nes jai nereikia specialių įrankių ir (arba) tvarkaraščių. Ją galima įgyvendinti su skirtingomis tikslinėmis grupėmis. Reikia tik padirbėti su turiniu, kad jis būtų prieinamas dalyviams.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Siūlomas pasakojimas yra labai sudėtingas, todėl analizės užduotį būtų galima suskirstyti į etapus, kad mokytojas galėtų geriau valdyti diskusijų eigą ir palengvinti supratimą. Rekomenduojama sudaryti kontrolinių klausimų apmąstymams sąrašą, kad dalyvių dėmesys nenukryptų nuo pačios veiklos tikslų, taip pat padėti jiems susitelkti į išvadas, kurias reikia padaryti atlikus veiklą. Jei dirbate su žemos kvalifikacijos migrantų grupe, pasakojimą reikia supaprastinti arba sukurti pagalbinę vaizdinę medžiagą. Be to, klausimai turi atitikti neutralumo principą, kad dalyviai galėtų įvertinti visus galimus kelius: iš tiesų, siūloma istorija baigiasi klausimu "Jei būtumėte teisėjas, ar nuspręstumėte vaiką patikėti tėvui, ar motinai?". Taip suformuluotame klausime yra išankstinių sąlygų ieškant atsakymo, o dalyviai turėtų būti laisvi ieškoti ir kitų sprendimų.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli "atlikėjui"?

Šią veiklą galima atlikti su didesnėmis dalyvių grupėmis, suskirsčius jas pagal išsakomą nuomonę ir kartu dirbant prie argumentų. Dalyviai gali turėti galimybę pakeisti grupes, jei per tą laiką pakeis savo nuomonę, nes argumentai nebeįtikina. Galiausiai grupės konfrontuoja tarpusavyje ieškodamos nešališko sprendimo.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Ši veikla gali atskleisti šališkumą, susijusį su kultūriniais veiksniais, darančiais įtaką tam tikroms grupėms. Eksperimento metu išryškėjo mąstymo modeliai, būdingi tam tikroms migrantų grupėms. Priklausomai nuo dalyvių tautybės, aptariant istoriją išryškėjo skirtingi šališkumai:

1. Mokiniai iš Indijos (net ir turintys aukštąjį išsilavinimą) labiau domisi vaiku ir tikrina motinos gyvenimo sąlygas, stengiasi išsaugoti šeimos instituciją.
2. Mokiniai iš Portugalijos dažniausiai rinkosi motiną, argumentuodami, kad "motina visada yra motina".
3. Mokiniai iš Venesuelos ir Portugalijos neteikė didelės reikšmės galimam motinos polinkiui išgerti, nes jų kultūrose įprasta vartoti vyną, ypač valgio metu.
4. Mokiniai iš Venesuelos yra tie, kurie parodė supratimą tėvo gestui, nes jį suvokė kaip emocinę reakciją į susirūpinimą, kurį sukėlė buvusio sutuoktinio elgesys, todėl jis, gindamas sūnų, pasielgė impulsyviai. Vienas mokinys netgi prisipažino, kad potencialiai būtų pasielgęs taip pat.

Todėl kultūrinis veiksnys gali trukdyti vertinti situaciją, priklausomai nuo to, kaip informacija gali būti priimama ir vertinama, todėl būtina atsižvelgti į šią galimybę ir ją vertinti objektyviai.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Apskritai siūloma istorija, kurios tema - šeimos dinamika, gali būti labai įdomi tėvams, kurie gali

jaustis emociškai įsitraukę. Kalbant apie moteris, priklausomai nuo santykio su motinystės sąvoka, galima daryti skirtingas išvadas: vaikų neturinčios moterys parodė didesnę objektyvumą ir atsiribojimą nuo situacijos, taip pat, priešingai nei dalyvaujančios motinos, pasirodė turinčios mažiau išankstinių nuostatų apie motiną nagrinėjamoje istorijoje.

Gali būti, kad istoriją reikia pritaikyti skirtingoms aplinkybėms, kad diskusija nebūtų poliarizuota ties tėvų auklėjimo sąlygomis, pamiršus nešališkumo temą.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

Veikla gali būti vykdoma įvairiomis aplinkybėmis ir įvairiose erdvėse, nes jai nereikia ypatingų logistinių sąlygų. Ją įgyvendinę mokytojai jautė poreikį giliau išnagrinėti medžiagą ir parengti kitus pagalbinius klausimus, kad būtų lengviau vesti diskusiją.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

Jei mokiniai, nors ir migrantų kilmės, turi aukštąjį išsilavinimą, jų nuomonė labiau struktūruota ir jie geriau supranta nešališkumo sąvoką. Jei mokiniai turi žemą išsilavinimą, būtina supaprastinti ir naudoti pagalbines grafinę ir vaizdinę medžiagą.

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima atlikti su visais suaugusiais, tačiau ji turi būti pritaikyta mokymosi procese, nes kai kuriose mokymo programose jos struktūra gali būti netinkama. Vis dėlto apskritai ši veikla puikiai tinka filosofijos ar pilietiškumo kursui, kad būtų lavinami supratimo, dialogo ir bendravimo įgūdžiai ir stiprinama nešališkumo samprata. Jei mokiniai neturi ankstesnių žinių apie nešališkumo sąvoką ir jos taikymą, patogiau struktūruoti įvadinę pamoką šia tema.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Kad veiklą būtų galima perkelti į kitas aplinkas, ją gali tekti pertvarkyti. Pavyzdžiui, jei norėtumėte pasiūlyti vyresniųjų klasių moksleiviams, siūloma istorija turėtų būti tinkamesnė ir artimesnė jų kasdieniam gyvenimui, pavyzdžiui, kibernetinės patyčios. Aukštesnės kvalifikacijos universiteto studentams į veiklą būtų galima įtraukti papildomus komponentus, pavyzdžiui, iššūkius, aiškiau suformuluotus diskusijų būdus ir sudėtingesnes istorijas. Pavyzdžiui, universiteto studentų pirmiausia būtų galima paprašyti susiskirstyti į grupes pagal jų nuomonę, o tada paprašyti argumentuoti priešingą nuomonę. Šis užsiėmimas galėtų būti puiki užduotis įvairiuose studijų kursuose, pavyzdžiui, filosofijos, socialinių mokslų, teisės ir sociologijos.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Šią veiklą, kaip jau pabrėžta, galima atlikti su bet kuria grupe. Kad taptų veiksmingesnė, ją reikėtų adaptuoti atsižvelgiant į tikslinę grupę, nes, pavyzdžiui, jaunimas nelabai įsitrauks į istoriją, kuri yra toli nuo jų patirties ar interesų. Tas pats pasakytina ir apie paauglius, jei veikla apimtų tokias temas kaip mokymasis ir darbo paieška, sužadintų susidomėjimą šiais klausimais.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Šią veiklą galima pakartoti bet kur integruotai su refleksijos klausimais. Kadangi istorija yra sudėtingo siužeto, ji gali tapti atspirties tašku aptarti įvairius klausimus, ne tik susijusius su tėvyste.

F. TĖSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Kad veikla būtų sėkminga ir integruota į mokymo programą, ji turi būti kontekstuali ir atitikti pačią mokymo programą. Pirmiausia reikia išanalizuoti dalyko pobūdį ir įrašyti, kokiam dalykui ši veikla yra aktuali. Tai nustačius, veikla, nereikalaujanti ypatingų sąlygų jai įgyvendinti, yra tvari, nes ją galima lengvai pakartoti ir pritaikyti.

Mokymosi tema: Išankstinių nuostatų ir stereotipų valdymas

Veikla: Susitikimas - skirtingos virtuvės patirtis

<p>Modulio pavadinimas: Lygybė</p>	<p>Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Susitikimas - skirtingos virtuvės patirtis</p>
<p>A) PROCESAS IR REZULTATAI</p>	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Norint artimiau pažinti kitą kultūrą, reikėjo nueiti pavalgyti į kitokios nei gimtoji etninės virtuvės restoraną, pasitelkiant vieną galingiausių kultūros identifikavimo priemonių - virtuvę. Dalyviai buvo suskirstyti į grupes nuo 5 iki 8 žmonių ir kiekviena grupė lankėsi vis kitame restorane. Užsiėmimo pabaigoje dalyvių buvo paprašyta parašyti nedidelį rašinį, pasitelkiant keletą orientacinių klausimų, kurių tikslas buvo paskatinti susimąstyti apie edukacinę patirties vertę ir patirtus pojūčius, sugriauti barjerus ir išankstines nuostatas, kartais nepagrįstas, puoselėjamas tam tikros kultūros atžvilgiu. Veikla grindžiama patyrimo principu, taip pat jusliniu, išnaudojant kulinarinės patirties autentiškumą. Šalys, kuriose buvo vykdoma ši veikla, yra šios: Lietuva, Švedija, Rumunija, Turkija. Kai kuriose šalyse migrantai šią patirtį įgijo savarankiškai (kaip Lietuvoje), kad galėtų mokytis bendrauti su vietos gyventojais ir savarankiškai tyrinėti juos labiausiai dominančią kultūrą. Tačiau kitose šalyse pedagogai dalijosi patirtimi su migrantais (Rumunijoje), kad patirtis būtų visapusiškai suprasta ir tikslai būtų visiškai pasiekti. Kai kuriose šalyse dalyviai rengė individualias ataskaitas (Lietuvoje), kitose - grupines ataskaitas (Rumunijoje), o kai kuriais atvejais dėl silpnų rašytinių gebėjimų buvo svarstoma galimybė dalytis informacija žodžiu (Švedijoje).</p>	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Vykdant šią veiklą pasiekta šių rezultatų:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kitų kultūrų priėmimas ir atradimas per vieną veiksmingiausių išraiškos priemonių - maistą. 2. Geresnis kultūros pažinimas, tam tikros specifinės kultūrinės elgsenos, susijusios su dalijimusi maistu, ryšių užmezgimas ieškant kulinarinių tradicijų panašumų ir skirtumų. 3. Dalyvių tarpusavio supratimas ir suartėjimas ieškant bendrų taškų ir analizuojant skirtumus gastracinės kultūros srityje. 4. Geresnis skirtingų kultūrų atstovų, gyvenančių toje pačioje vietovėje, bendradarbiavimas. Konfrontacijos ir dialogo situacijos taip pat padėjo sugriauti išankstines nuostatas ir stereotipus, kurių aukomis tapo patys dalyviai arba kurias jie pritaikė: pokalbis su restorano personalu leido jiems daugiau sužinoti apie kultūrą ir užmegzti įdomius žmogiškuosius ryšius. 	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?</p>	
<p>A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių? Lietuvoje migrantai baiminosi būti nesuprasti dėl kalbos sunkumų, tačiau jų patirtis buvo teigiama, nes jie buvo suprasti, o pašnekovai taip pat naudojo anglų kalbą kaip pagalbą. Taigi šiuo atveju dalyviai lavino savo kalbos ir bendravimo įgūdžius, bendraudami su restoranu, į kuriuos ėjo, darbuotojais. Rumunijoje dalyviai migrantai ir vietiniai gyventojai taip pat perkėlė diskusiją į sudėtingesnius socialinius klausimus, pavyzdžiui, migrantų priėmimą ir įtraukimą į bendruomenes, ypač tokiose, kaip Timišoaros, kur migracija dabar auga labiau nei anksčiau.</p>	

B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI

B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.)

Visi dalyviai palankiai įvertino šią veiklą, nes ji buvo paremta stipria patirtimi. Maistas ir dalijimasis gastronomine patirtimi yra galingas būdas užmegzti ryšį naujoje kultūroje, nes, kaip ir visi aspektai, susiję su pojūčiais, jis iš karto atkuria dalį tų žmonių tapatybės. Skoniai, aromatai ir ingredientai pasakoja šalių, kurioms jie priklauso, istorijas, be to, įdomu suprasti, kaip iš tų pačių ingredientų kiekviena tauta sugražino skirtingus receptus, kuriems įtakos turėjo konkretūs istoriniai, geografiniai ir socialiniai veiksniai. Kultūros tyrinėjimas per maisto gaminimą padeda įveikti stereotipus, nuo kurių ji gali nukentėti. Be to, kai kuriais atvejais dalyviai galėjo pabendrauti su restorano vadovais, užduoti papildomų klausimų ir pagilinti savo žinias apie tą kultūrą, formuoti empatiškesnę požiūrį į ją.

B.2) Kas vykdant veiklą pasisekė prasčiau?

Sunkumai, su kuriais apskritai susidurta, yra susiję su ekonominiu patirties įgyvendinamumu: studentui migrantui, kuris paprastai turi nedaug finansinių išteklių laisvalaikiui, gali būti sunku nueiti į restoraną. Mažesnėse vietovėse, pavyzdžiui, Timišoaroje, dalyviai neturėjo daug galimybių rinktis etninius restoranus, o tai gali būti problema miestuose ar vietovėse, kur jų visiškai nėra. Be to, kai kuriais atvejais migrantai neturi kalbos įgūdžių arba nėra pakankamai subrendę, kad galėtų savarankiškai įgyti patirties, todėl būtinas mokytojo dalyvavimas, kuris padėtų jiems suprasti pasiūlytų dalykų vertę.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Šią veiklą galima lengvai atlikti, tačiau norint užtikrinti jos veiksmingumą, būtina, kad:

1. Mokytojai laikytusi atviro ir lankstaus pedagoginio požiūrio.
2. Dalyviams būtų padedama organizuoti patirtį
3. dalyviams suteikiamos pagrindinės žinios apie kultūrą, su kuria jie susidurs.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Lyginant su reikalaujamais rezultatais, vykdant veiklą gali būti neparengta rašytinė ataskaita, nes ne visi suaugusieji migrantai turi tinkamų kalbos įgūdžių, kad galėtų parengti daugiau nei 5000 ženklų tekstą. Be to, kultūros pažinimas tik per vieną iš ją apibūdinančių aspektų gali būti redukuojantis ir (arba) nepakankamas, kad padėtų suprasti tą pačią kultūrą ir (arba) sulaužyti bet kokius stereotipus ir prietarus, kuriais domimasi. Siekiant įveikti logistinius ir (arba) ekonominius sunkumus, kurie gali turėti įtakos patirties įgyvendinimui, Švedijoje siūloma organizuoti veiklą mokykloje perkant maistą išsinešimui arba prašant visų pasigaminti kultūrai būdingų patiekalų.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli "atlikėjui"?

Sąlygos, leidžiančios išplėsti programą, yra sudėtingesnės kultūrinio požiūrio programos formavimas: galima pakviesti ir įtraukti į šią veiklą įvairius kitus asmenis, su kuriais būtų galima dalytis kulinarine praktika ir mokytis. Sukurkite išsamesnį susitikimų planą, kuriame, be maisto gaminimo, būtų galima tyrinėti ir kitus tam tikros kultūros aspektus.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Vykdant veiklą būtina atsižvelgti į kai kuriuos kultūrinius aspektus, pvz:

1. Kai kurioms religijoms, pavyzdžiui, judaizmui ar islamui, būdingos mitybos normos.

2. Kai kurių šalių kulinarinės normos ir įpročiai, kurie kitose kultūrose gali labai skirtis arba būti laikomi netinkamais.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Kai kurių kultūrų moterims gali būti sunku dalyvauti tokioje veikloje, nes jos retai lankosi restoranuose arba tik su šeima. Tokiu atveju veiklą galima atlikti savarankiškai, o paskui aptarti padedant mokytojui.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

Be abejonės, svarbiausias kintamasis yra ekonominis. Kaip jau buvo minėta, ne visi dalyviai dėl lėšų stygiaus gali įgyvendinti šią patirtį, todėl tokiu atveju mokykla ar centras turėtų užtikrinti sąlygas visiems ją įgyvendinti.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima perkelti į kitas aplinkybes, atsižvelgiant į šias sąlygas:

1. etninių restoranų buvimas rajone.
2. biudžeto skyrimas įgyvendinimui.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima perkelti į kitas ugdymo įstaigas, pasinaudojant vaikų susidomėjimu kitomis kultūromis. Be to, kultūrinio ugdymo metodas galėtų paskatinti mokinius imtis darbo su mažumomis ir migrantais, taip pat didesnę socialinę įtrauktį.

Universitetuose yra palankios sąlygos perimamumui, nes juose studijuoja studentai, dalyvaujantys mobilumo programose, todėl nesunku rasti jaunų žmonių iš skirtingų kultūrų, kuriems lengviau pristatyti savo kultūrą dalijantis receptais ir tradiciniais patiekalais. Universitetas galėtų rengti tam skirtas dienas ar renginius, užsienio studentų integracijai palaikyti per skirtingų kultūrų pažinimo ir advokacijos procesą.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Šis užsiėmimas yra labai svarbus siekiant laužyti stereotipus, kurie gali būti įgyjami jauname amžiuje ir nusistovėti tol, kol virsta išankstinėmis nuostatomis. Dėl šios priežasties net ir patys mažiausieji turėtų pasinaudoti šia veikla, kad vėliau galėtų tapti labiau įtraukios visuomenės skatintojais.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Šią veiklą galima pakartoti kelis kartus su skirtingomis dalyvių grupėmis arba pakviesti juos eksperimentuoti su kitomis virtuvėmis, visada finansiškai remiant šią patirtį.

F. TĖSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Veikla gali būti tvari, jei bus greitai integruota į ugdymo programą, skiriant jai lėšų, kad ji būtų įgyvendinama net ir šiek tiek kitokiais būdais, nei siūloma, atsižvelgiant į dalyvių poreikius. Kiekviena mokykla, siekdama skatinti mokinių migrantų integraciją į bendruomenę, skatinti mokinių socializaciją, galėtų skirti metinį biudžetą šiai veiklai įgyvendinti.

Veikla: Kieno tai istorija?

Modulio pavadinimas: Lygybė	Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Kieno tai istorija?
A) PROCESAS IR REZULTATAI	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Šia veikla siekiama atpažinti ir nustatyti stereotipus ir prietarus migrantų atžvilgiu ir tarp migrantų iš skirtingų šalių, skatinti empatišką požiūrį. Veikla buvo vykdoma su migrantų iš įvairių šalių (IT) ir vietos gyventojų, priklausančių etninėms mažumoms (LT), grupėmis. Dalyviai buvo suskirstyti į grupes po 5 žmones; kiekvieno dalyvio buvo paprašyta išsirinkti kortelę su skirtingų kultūrų žmonių istorija ir perskaityti kortelėje esančią informaciją, užmerkti akis ir įsivaizduoti save pagrindinio istorijos veikėjo vietoje. Po to kiekvieno iš jų buvo paprašyta atverti akis ir savais žodžiais papasakoti istoriją kitiems, pasidalyti jausmais, kuriuos jie išgyveno interpretuodami istoriją, ir išreikšti, kaip jie reaguotų, jei susidurtų su migrantais ar vietiniais žmonėmis, priklausančiais kokiam nors mažumai (etninei, kalbinei, religinei ir pan.). Užsiėmimo pabaigoje su dalyviais vyko diskusija apie tai, kaip kovoti su išankstinėmis nuostatomis ir stereotipais.</p> <p>Patirtis Italijoje Italijoje ši veikla buvo vykdoma su dviem suaugusių migrantų grupėmis, kurios lankė A2 lygio kalbinio raštingumo kursus arba kursus, skirtus pagrindiniams įgūdžiams, susijusiems su privalomuoju mokykliniu ugdymu, įgyti. Veikla buvo vykdoma pagal du platesnius planus.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Prieš šią veiklą Tarptautinės holokausto aukų atminimo dienos proga buvo surengtas informavimo apie holokaustą kursas, kurio tikslas - apmąstyti stereotipų ir prietarų poveikį praeityje (holokaustas) ir dabar. Iš pradžių buvo pateikti fotografijų liudijimai, kuriuos komentavo dėstytojas; vėliau buvo kalbama apie Lilianą Segre (Holokaustą išgyvenusią italę); galiausiai buvo atkreiptas dėmesys į stereotipų, prietarų ir etnocentrizmo paplitimą mūsų visuomenėje, kviečiant mokinius apmąstyti kai kurias kasdienes situacijas, su kuriomis jie susiduria. Po šių pradinių susitikimų buvo pristatytas vaidmenų žaidimas "<i>Kieno tai istorija?</i>". 2) Sąvokų pristatymo etape dalyvių buvo paprašyta apmąstyti išankstines nuostatas ir stereotipus "praktiniu" požiūriu, prašant kiekvieno įsivaizduoti, kokią stereotipą ir išankstinę nusistatymą apie juos gali turėti kiti ir atvirakščiai; dalyvavusiems migrantams buvo užduoti (1) skatinamieji klausimai šia tema (Ar žinote, kas yra išankstinės nuostatos ir stereotipai? Ar esate buvę jų auka? Ar pažįstate ką nors, kas buvo jų auka? ir t. t.); (2) žiūrėti su tema susijusius vaizdo įrašus (https://www.youtube.com/watch?v=Ae4cyphETcM; https://youtu.be/ZykBPM-MQFE; https://youtu.be/UIPV59PWp_8); (3) žiūrėti su tema susijusius vaizdo įrašus (https://www.youtube.com/watch?v=Ae4cyphETcM; https://youtu.be/ZykBPM-MQFE; https://youtu.be/UIPV59PWp_8). 	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Dalyviams pavyko įsijausti ir pajusti atšiaurią migranto realybę. Nors kai kurie dalyviai nesugebėjo kalbėti, dauguma įsijautė ir sėkmingai išreiškė savo jausmus.</p>	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?</p>	
<p>A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių? Užsiėmimas privertė dalyvius apmąstyti, kaip išankstinės nuostatos ir stereotipai gali lemti diskriminaciją ir rasizmą priimančiojoje šalyje, taip pat jų gimtojoje šalyje (pvz., romų tautybės žmonių Rumunijoje arba vietinių gyventojų Venesueloje atžvilgiu).</p>	

B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI

B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.)

Mokyti reikia per emocijas. Per pasiūlytas istorijas dalyviai (nors ir ne visi, kaip pabrėžiama toliau) sugebėjo atsekti savo prisiminimuose ir iššifruoti patirtus ar suvaidintus prietarų ir diskriminacijos epizodus (pvz., romai / vietiniai Venesueloje).

B.2) Kas vykdant veiklą pasisekė prasčiau?

Nors vykdant šią veiklą buvo pasiekta laukiamų rezultatų, atsirado tam tikrų kliūčių.

1) Kai kurie dalyviai negalėjo atvirai išreikšti savo jausmų.

Tačiau ši kliūtis, nustatyta abiejuose eksperimentiniuose kontekstuose (IT ir LT), atsirado dėl priešingų priežasčių:

- (a) italų kontekste sunkumai įsijausti į kito vaidmenį siejami su noru "apsisaugoti", nes kai kurios istorijos vėl atvėrė vis dar atviras žaizdas (ypač Ukrainos dalyviams). Kai kuriais atvejais pateiktos istorijos turėjo stiprų emocinį poveikį, atsižvelgiant į realią mokinių patirtį. Mokytojai stengėsi neaiškinti kai kurių aspektų, bandydami sušvelninti emocinį poveikį. Kai kurie mokiniai iš pradžių nenoriai ėmėsi veiklos, nenorėdami iš naujo išgyventi patirtų situacijų ar jausmų, kurie galėtų pabloginti jų ir taip sunkią psichologinę būklę;
- (b) lietuviškame kontekste į kai kurias istorijas buvo sunku įsijausti, nes jos neatrodė labai tikros ar artimos dalyvių patirčiai.

2) Kai kuriems dalyviams buvo sunku užmerkti akis ir įsivaizduoti, su kuo susiduria istorijos herojus, nes, pasak mokytojų, jie nėra įpratę tai daryti, todėl buvo tam tikras pasipriešinimas.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Šiai veiklai vykdyti nereikia ypatingų organizacinių sąlygų.

Kaip ir Italijos atveju (istorinis ekskursas / Tarptautinė Holokausto aukų atminimo diena), būtų patartina įtraukti jį į įprastą mokymo ir ugdymo programą, kad būtų užtikrintas jo tęstinumas net ir pasibaigus projekto laikotarpiui ir paskatinti apmąstymus apie ilgalaikes pasekmes (tiek erdvėje, tiek laike), kurias gali sukelti stereotipai ir išankstinės nuostatos.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

(LT) Istorijos turi būti pritaikytos prie vietos sąlygų ir situacijų. Originalios istorijos (siūlomos šiame eksperimentiniame etape) gali būti tiesiog istorijų pavyzdžiai.

(IT) Galite apsvaistyti galimybę imtis šios veiklos pasitelkdami mažiau jautrias istorijas, tačiau ir jos gali priversti žmones susimąstyti tais pačiais klausimais.

Istorijas galėjo papasakoti realūs žmonės (organizatoriai galėjo pakviesti tikrus migrantus papasakoti istorijas arba istorijos galėjo būti užrašytos realių žmonių).

Teigiamas aspektas yra keletas ledlaužio priemonių prieš pradėdant veiklą.

Dalyviams, turintiems labai silpnus kalbos įgūdžius (iki A1-A1), veikla buvo papildyta vaizdinėmis primonėmis, vaizdo įrašais (<https://www.youtube.com/watch?v=Ae4cyphETcM>; <https://youtu.be/ZykBPM-MQFE>; https://youtu.be/UIPV59PWP_8), kad būtų galima priartėti prie temų

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli “atlikėjui”?

Tokie jautrūs migrantų klausimai, atsižvelgiant į jų patirtį, dažnai susijusia su diskriminacija dėl išankstinių nuostatų ir stereotipų, turėtų būti sprendžiami vykdant tolesnę veiklą, į kurią taip pat įeitų praktiniai mokymai, pasitelkiant dramą ir teatrą.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Kalbant apie Lietuvos patirtį, buvo pažymėta, kad tikslinę grupę sudarė etninės mažumos, bet nuolat Lietuvoje gyvenę mokiniai, todėl tai galėjo turėti įtakos tam, kad pokalbiams ir jausmų išraiškai reikėjo mažiau laiko ir jie buvo santūresni, nes Lietuvos kultūroje žmonės yra santūresni ir mažiau atviri. Lietuvių kultūrai net akių užmerkimas nėra labai artimas.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Istorijos daugiausia buvo apie moterų personažus, o Lietuvoje grupę sudarė vyrai, todėl buvo šiek tiek sudėtinga į jas įsijausti. Būtų gerai praturtinti siūlomų istorijų rinkinį kitomis, kurių centre būtų vyriški personažai.

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą be ypatingų problemų galima perkelti į panašų kontekstą su suaugusiais mokiniais migrantais, kurių kalbos lygis yra ne žemesnis nei B1.

Jis turėtų būti vykdomas tokiomis aplinkybėmis, kai vartotojas/studentas yra ne tik migrantas, o pokalbiai ir apmąstymai tam tikromis temomis būtų naudingi visiems.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima perkelti į kitas mokyklas, parengiant ją skaitant koki nors tekstą, kurį galima pasiūlyti žemesniojo ir aukštesniojo vidurinio ugdymo mokykloms (pvz., Janne Teller knygą "Karas - kas būtų, jei jis būtų čia?", 2002).

Šią veiklą būtų galima pasiūlyti humanitarinių mokslų vidurinėms mokykloms, kur būtų palankesnis dramatinizavimo aspektas, ir (arba) šokio ir muzikos vidurinėms mokykloms, kur taip pat būtų galima galvoti apie jos inscenizaciją, galbūt atvirų durų dienos proga, taip skatinant ne tik mokinių, bet ir visuomenės dalyvavimą.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Italijos pedagogai pažymi, kad kai kuriais atvejais jaunesni mokiniai (dėl bendros brandos, nepriklausomai nuo kilmės ar kultūrinio konteksto) neturi didelių gebėjimų reflektuoti tokiomis temomis. Šiuo požiūriu reikėtų taikyti alternatyvias strategijas, kad būtų pasiektas tam tikras refleksijų lygis, pavyzdžiui, siūlyti istorijas, kuriose, užuot dramatinizavus, būtų mažinamas paradoksas arba teikiama pirmenybė ironijos aspektui.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Veiklą galima kartoti kiekvieną kartą, kai atsiranda poreikis akcentuoti temą, su skirtingomis tikslinėmis grupėmis ir pritaikant veiklą. Ta pati grupė gali kartoti veiklą naudodama skirtingas naujas istorijas.

F. TĖSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Veiklos tęstinumas būtų didesnis, jei:

-Suaugusiųjų mokymo centrai dirbtų kartu su imigrantų priėmimo centrais, siūlydami panašias veiklas, kurios būtų vykdomos įvairiose veikiančiose organizacijose. Būtų naudinga bendradarbiauti įvairioms vietos įstaigoms, asociacijoms, skatinančioms lygias galimybes rasti tiesioginių liudijimų / pasakojimų, būtų galima kreiptis į vietos teatro mokyklas dėl dramos ekspertų.

-veikla būtų įtraukta į mokymo programos pasiūlymą (galbūt taikant tarpdisciplininį požiūrį), o ne kaip išorinė suaugusiųjų mokymo centrų veikla.

Mokymosi sritis: Teisingumas

Mokymosi tema: Teisingumas ir lygios galimybės

Veikla: Organizuoti migrantus konsultuojančios organizacijos etikos kodekso kūrimą

<p>Modulio pavadinimas: Teisingumas</p>	<p>Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Organizuoti migrantus konsultuojančios organizacijos etikos kodekso kūrimą</p>
<p>A) PROCESAS IR REZULTATAI</p>	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Veikla apima etikos kodekso, kuriuo dalijasi mokiniai ir mokytojai ir (arba) konsultantai, sukūrimą ir parengimą, remiantis teisingesnės organizacijos, orientuotos į socialinį teisingumą, apsauga ir skatinimu. Bendro etikos kodekso rengimas leidžia dalyviams atsekti elgesį ar požiūrius, kuriuos reikia keisti, ir kartu nuspręsti, kokiais etikos ir moralės principais turėtų vadovautis bendruomenė ir organizacija. Etikos kodeksui parengti programoje pateikiama pagalbinė medžiaga, padedanti suprasti, kas ir kaip pasiekama. Ši veikla buvo įgyvendinta keliose šalyse partnerėse: Švedijoje, Turkijoje, Lietuvoje ir Italijoje, o ją įgyvendinant buvo taikomi skirtingi metodai, atsižvelgiant į dalyvaujančius dalyvius ir jų ypatumus. Pradžioje visos grupės surengė pasiruošimo ir dialogo sesiją, rėmėsi pavyzdžiais, o vėliau, besinaudodamos veiklos metu pasiūlytomis priemonėmis, užsiėmė savojo modelio rengimu. Italijoje kai kurie mokytojai, pristatydami veiklą, kartu su mokiniais aptarė keletą epizodų, įvykusių mokyklos aplinkoje, taip pabrėždami, kad reikia turėti bendrą elgesio kodeksą, kurio reikėtų laikytis, kad visi turėtų aiškius vaidmenis, o mokymosi patirtis būtų ramesnė ir sklandesnė. Po įvadinės diskusijos ir analizės dalyviai paaiškino etikos kodekso sampratą, pakvietė atlikti tolesnius tyrimus, iš kurių vėliau buvo semiamasi įkvėpimo klasės kodeksui parengti.</p>	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Visose šalyse buvo bendrai sukurti etikos kodeksai. Iš Italijos patirties matyti, kad mokytojai pastebėjo, jog santykiai su mokiniais tapo darnesni, padidėjo sąmoningumas ir bendra atsakomybė. Veikla leido dalyviams - tiek mokytojams, tiek mokiniams - apmąstyti abipusio bendradarbiavimo ir abipusės pagarbos principus, kurie, nors ir yra esminiai teisingiems tarpusavio santykiams, dažnai laikomi savaime suprantamu dalyku arba veikiami paviršutiniškesnės dinamikos.</p>	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti? Kai kuriais atvejais, nors dalyviai aktyviai bendradarbiavo parengiamuoju etapu, rašymo etape jie dalyvavo nevienodai. Italijos atveju ukrainiečių mokiniai mažiau bendradarbiavo rengiant tekstą, nes juos labai ribojo ne tik kalbos sunkumai, bet ir stiprus savikontrolės jausmas.</p>	
<p>A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių? Ši veikla sudomino dalyvius, kurie suprato ir atitinkamai įvertino, kad rengiant etikos kodeksą bendradarbiauja visi vartotojai ir kad jis jiems turi vienodą poveikį. Taip pat jis skiriasi nuo reglamento, kuris paprastai nustatomas iš karto. Lietuvos atveju diskusija davė papildomų rezultatų: dalyviai aiškiai išsakė sunkumus, su kuriais jie susiduria gyvendami Lietuvoje, kuriuos sukelia akivaizdūs kalbos sunkumai ar asmeninių paslaugų neprieinamumas. Todėl diskusija paskatino mokytojų ir mokinių bendradarbiavimą sprendžiant kai kurias administracines ir biurokratinės problemas, aktyviai įtraukiant atsakingas institucijas.</p>	

B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI

B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.)

Šios veiklos stiprybė - mokyklos ir švietimo įstaigų bendradarbiavimas: mokiniai jautėsi aktyvia bendruomenės dalimi ir galėjo išreikšti savo nuomonę bei pilietinio sambūvio vertybes.

B.2) Kas vykdant veiklą pasisekė prasčiau?

Didžiausių sunkumų kėlė pastangos suderinti mokinių ir mokytojų laiką, kad jie galėtų kartu dirbti prie vieno dokumento. Kai kuriais atvejais veikla buvo vykdoma skirtingu laiku, o paskui buvo lyginami rezultatai. Be to, žemo kalbos lygio mokiniai gali susidurti su sunkumais suprasdami veiklą apibūdinančius terminus, todėl pailgėja vykdymo laikas.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Šiai veiklai nereikia specialių išankstinių sąlygų, tačiau, kad ji būtų veiksmingai įgyvendinta, siūlome:

1. Organizuoti tinkamą laiką ir vietą, kuriose būtų galima dirbti bendradarbiaujant.
2. Nurodyti asmenį, atsakingą už dokumentų valdymą, rengimą ir veiklos organizavimą.
3. Skatinti aktyvų migrantų įsitraukimą.

Įtraukiami temą išmanantys ir dalyvių dialogą gebantys palaikyti vedėjai.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli "atlikėjui"?

Šią veiklą taip pat būtų galima išplėsti į kitas sritis, įtraukiant kitus socialinius ir teritorinius veikėjus, kad būtų sukurti abipusio bendradarbiavimo ir pagarbos tinklai. Be to, kad veikla taptų tarpdisciplininė, ją būtų galima vykdyti internetu, kad būtų suderintas visų dalyvaujančių žmonių laikas.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Rengiant etikos kodeksą būtina atsižvelgti į susijusių grupių kultūrinius ypatumus: elgesio principai ir taisyklės neturi versti laikytis ar prieštarauti kiekvienos susijusios kultūrinės grupės ypatumams. Į kodeksą turi būti įtrauktos tos taisyklės, kurios atitinka sveiko proto principus ir kurios pripažįstamos visuotinai galiojančiomis. Kultūriniai skirtumai iš tikrųjų nėra pagrindas aiškinti ir taikyti etikos kodeksą priklausomai nuo situacijų specifikos.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Tai, kas galioja kultūriniam veiksmui, galioja ir lyčių klausimui: aiškinant ir rengiant kodeksą neatsižvelgiama į konkrečių atvejų ypatumus, tačiau jis turi būti grindžiamas neutralumo ir pagarbos visiems susijusiems asmenims principu. Kai kuriais atvejais tam tikroms kultūroms priklausančios dalyvės moterys gali nenorėti dalyvauti tokioje veikloje, tačiau galima tikėtis, kad jos galės dalyvauti jų poreikius atitinkančiu būdu.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

Ši veikla galėtų būti veiksmingesnė, jei būtų vykdoma metų pradžioje: tokiu būdu pasidalijimas etikos kodeksu mokyklos darbo pradžioje atgrasytų nuo neadekvačios ar neteisingos santykių dinamikos, kuri kartais pasitaiko mokyklos aplinkoje.

Į veiklos vykdymą turi būti įtraukti ir mokyklos valdymo organai, kad kodeksas būtų bendras visiems švietimo sistemos nariams.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima perkelti į panašias situacijas, kad būtų išryškintos kritinės problemos, kylančios mokinių ir mokytojų santykiuose, ir raginama jas spręsti bendradarbiaujant. Perkėlimui nėra jokių konkrečių sąlygų, tačiau labai svarbu, kad mokytojai kiekviename kontekste veiklą įgyvendintų taip, kad ji būtų priinama mokiniams.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima perkelti į kitas aplinkas, visada planuojant ją kelio pradžioje, kad būtų sukurtos sambūvio sąlygos, būtinos ramiam mokymo veiklos vystymuisi. Vidurinių mokyklų atveju mokiniai veiklą supras taip pat, kaip ir migrantų grupės: rodys susidomėjimą ir entuziazmą aktyviai dalyvauti įgyvendinant kodeksą. Universitetuose veiklą galima perkelti, tačiau ji turėtų būti vykdoma universiteto ir (arba) katedros lygmeniu bendradarbiaujant: studentų atstovams, dėstytojams, administruojantiems asmenims ir bendrajai vadovybei. Šiose aplinkose galime būti neetiško elgesio liudininkais, todėl labai svarbu, kad įvairių dalyvių dialogas būtų atviras ir aiškus, ir nustatyti bendrą kodeksą šioms problemoms suvaldyti

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Veikla gali būti siūloma įvairiems tikslams, tačiau jos įgyvendinimo metodai, vietos ir laikas turi būti suderinti.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Šią veiklą galima kartoti kelis kartus su kiekviena nauja mokinių grupe arba periodiškai mokykloje, atsižvelgiant į pasikeitusias jų gyvenimo sąlygas. Be abejo, kliūtis, trukdanti pakartoti veiklą, yra naujų mokinių grupių barjerai ir kalbos sunkumai; tačiau vyresni mokiniai, kurie jau yra atlikę šią veiklą, galėtų būti įtraukti kaip kalbinė parama ir tarpininkai. Kaip jau minėta, šią veiklą galima pakartoti metų pradžioje, kad visiems būtų pateiktos elgesio gairės ir mokslo metų pradžioje būtų užmegzti sveiki santykiai.

F. TĖSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Ši veikla yra tvari, nes jai vykdyti nereikia specialių sąlygų ir ji būtų puiki priemonė, padedanti sukurti teisingą dinamiką, susijusią su galimybe naudotis santykių ir socialinėmis sistemomis. Vis dėlto mokytojų rengimas yra esminis dalykas, norint išėiti iš disciplinų mokymo temų ir suvokti integracinę šio mokymo kurso vertę mokiniams.

Veikla: Dviejų valandų diskusijos socialinio teisingumo, teisingumo ir lygybės tema organizavimas dalyvių organizacijoje ir bendruomenėje.

<p>Modulio pavadinimas: Teisingumas</p>	<p>Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Dviejų valandų diskusijos socialinio teisingumo, teisingumo ir lygybės tema organizavimas dalyvių organizacijoje ir bendruomenėje</p>
--	---

A) PROCESAS IR REZULTATAI

A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai)

Šią veiklą sudarė diskusijos socialinio teisingumo, teisingumo ir lygybės temomis organizavimas (2 val.) ir vykdymas (2 val.), kurioje dalyvavo suaugusiųjų migrantų mokytojai (ir apskritai visi specialistai, dirbantys su migrantais) ir patys suaugusieji migrantai.

Tikslas - skatinti diskusijas ir svarstymus, kaip skatinti socialinį teisingumą atskirose organizacijose ir bendruomenėse.

Bandomajame projekte dalyvavo organizacijos partnerės iš Italijos, Lietuvos ir Turkijos.

Italijoje veikla buvo vykdoma dviejose skirtingose aplinkose ir su skirtingomis tikslinėmis grupėmis.

- 1) Pirmąją grupę sudarė mokytojai ir septynių migrantų grupė (iš Rusijos, Lenkijos, Maroko), kurie dalyvavo kursuose, skirtuose pagrindiniams įgūdžiams, susijusiems su privalomuoju mokymusi (10 metų mokymosi Italijoje), įgyti. Ši veikla buvo aktyvaus pilietiškumo mokymo kurso, skirto lygybės ir lygių galimybių temai, dalis. Šios temos jau buvo nagrinėjamos per metus. Veiklos dėmesio centre buvo "mažiausiai lygūs žmonės" šiuolaikinėje visuomenėje: neįgalieji, migrantai, nepasiturintieji ir moterys. Mokytojai pasirinko bendrą pavadinimą "Socialinis teisingumas kasdieniame gyvenime" ir pateikė mokiniams pristatymą bei raktinius žodžius (lygybė, teisingumas, diskriminacija, lygios galimybės ir t. t.). Užsiėmimo tikslai buvo nukreipti diskusiją į pasiūlymus, kaip pašalinti teises kliūtis, trukdančias visapusiškai įtraukti "mažiausiai lygius" asmenis, ir užtikrinti lygias galimybes, taip pat siūlyti pozityvius veiksmus, kaip susigrąžinti nepalankią padėtį.
- 2) Antrąją grupę sudarė mokytojai ir suaugę migrantai (iš Eritrėjos, Afganistano, Venesuelos, Ukrainos, Nigerijos, Pakistano, Indijos, Maroko ir Bangladešo), kurių italų kalbos mokėjimo lygis buvo A1. Veiklą sudarė trys susitikimai: 1) per pirmąjį susitikimą suaugusiems migrantams buvo pristatytos temos ir sudarytos mišrios grupės pagal lytį ir tautybę, kurių tikslas buvo dokumentuoti temas (savarankiškos informacijos paieškos dirbtuvių veikla), keistis idėjomis ir nuomonėmis tarpusavyje ir pateikti (grupės pranešėjas) pastebėjimų, kurie paaiškėjo per jų diskusiją, santrauką; 2) per antrąjį susitikimą buvo rodomi vaizdai, kuriais buvo remiamasi aiškinant arba kurie buvo naudojami kaip įvesties medžiaga, ir pasiūlyta vaizdų ir reikšmių atitikimo veikla; 3) per trečiąjį susitikimą buvo rodomas vaizdo įrašas apie Tarptautinę žmogaus teisių konvenciją (< <https://www.raiscuola.rai.it/italianoperstranieri/articoli/2021/06/Diritto-907ace36-0a39-49a1-b004-f643a266cc53.html> >). Dalyviai buvo pakviesti atsistoti ratu ir pradėti dalytis apmąstymais bei inicijuoti diskusiją. Didžiausio susidomėjimo sulaukė tema apie tai, kad dėl nepakankamos pagarbos pilietinėms teisėms atsiranda stipri kliūtis siekiant lygių galimybių. Todėl diskusija pakrypo apie tai, ką kiekvienas iš mūsų gali padaryti, kad padėtų sukurti sąlygas "lygioms galimybėms" pasiekti.

Lietuvoje veikla buvo vykdoma su Pabėgėlių priėmimo centro (Naujininkų pabėgėlių stovyklos) darbuotojais, siekiant pagilinti stovyklos darbuotojų žinias apie socialinį teisingumą ir lygias

galimybes bei paskatinti jas praktiškai taikyti dirbant su pabėgėliais.

Turkijoje ši veikla buvo organizuojama kartu su pedagogais ir specialistais iš provincijos Šeimos ir socialinės politikos direktorato.

A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą?

Trijų šalių (IT; LT; TR) patirtis parodė, kad vykdant šią veiklą pasiekta šių rezultatų:

- specialistai geriau suprato apie socialinio teisingumo ir įtraukties aspektus;
- specialistai geriau suprato, kaip taikyti socialinio teisingumo, teisingumo ir lygybės principus kasdieniame darbe su migrantais;
- nustatė kliūtis socialiniam teisingumui, teisingumui ir lygybei organizacijoje ir bendruomenėje, tarp specialistų.

Lietuvoje diskusijoje dalyvavo visi stovyklos darbuotojai (išskyrus du dėl objektyvių priežasčių). Pati diskusija praėjo labai gerai, dalyviai įsitraukė ir aktyviai reiškė savo nuomonę.

Be to, Italijos pedagogai pabrėžia, kad ši tema sukėlė didelį suaugusių migrantų susidomėjimą ir leido jiems samprotauti bei susieti ją su jų kilmės šalių teisės aktais ir dabartine geopolitine padėtimi. Jie pabrėžia, kad tai buvo svarbus momentas, kai suaugusieji besimokantieji galėjo išreikšti savo nuomonę ir suvokti tam tikras situacijas bei asmeninio indėlio, kurį gali įnešti kiekvienas asmuo, svarbą, mobilizuojant save kaip aktyvius piliečius.

A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?

Lietuvos atveju pažymima, kad į diskusijas nebuvo įmanoma aktyviai įtraukti stovyklų gyventojų. Pabėgėlių stovyklos gyventojai yra neraštingi, todėl mokytojai baiminasi, kad jie gali nesuprasti sąvokų, terminijos.

A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių?

Lietuvoje veiklos metu buvo nuspręsta sukurti Pabėgėlių stovyklos etikos kodeksą. Taip pat nuspręsta organizuoti daugiau panašių diskusijų (dalyviai - darbuotojai, gyventojai, integruoti asmenys).

Italijoje šia veikla ypač susidomėjo suaugusieji migrantai; net ir tie, kurie paprastai labai nenoriai atsiveria ir nelabai noriai dalyvauja, netikėtai aktyviai dalyvavo šioje veikloje. Pasak vieno mokytojo, vienas iš jų išeidamas sušuko: "Aš apie tai dar pagalvosiu namuose!".

B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI

B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.)

Visuose trijuose kontekstuose išryškėjo keletas stipriųjų pusių:

TURKIJOJE IR LIETUVOJE

Organizacijos vadovų parama.

Ypač Lietuvoje, po renginio vadovas teigė, kad panašių diskusijų būtų galima organizuoti daugiau.

LIETUVOJE

Erdvė: "Dalyviai susėdo puslankiu ant minkštasuolių."

- Technika: pristatymas buvo rodomas ant sienos multimedijos pagalba.
- Padėjo aktyvus raginimas dalyvauti diskusijoje "mokslo labui";
- Dalyviai į diskusiją buvo kviečiami prieš kelias savaites. Likus dienai iki diskusijos, kolegoms bendrame pokalbyje buvo išsiųsta trumpa žinutė, kuria buvo siekiama priminti, kad vyks diskusija, nurodyta auditorija ir laikas.

ITALIJOJE

- Diskusijos organizavimas ne per vieną susitikimą, o per tris nuoseklius etapus (ypač antrajai grupei) leido migrantams "pasiruošti", susidaryti vaizdą apie diskusijos temas ir į kitus susitikimus atvykti geriau informuotiems;

- pritaikyti ir supaprastinti medžiagą ir (arba) dokumentus, plačiai naudoti vaizdinę medžiagą, kad būtų lengviau įtraukti suaugusius migrantus (menki kalbos įgūdžiai);
- sąsajos tarp veiklos ir įprasto mokymo plano (pvz., pirmosios grupės mokytojai, skatinantys refleksijas, siūlo išvalgas tiek diachroniniu, tiek sinchroniniu požiūriu, pradedant nuo moterų padėties senovės visuomenėse, istorijos dalyko studijų dalyko).

B.2) Kas vykdančią veiklą pasisekė prasčiau?

(atsižvelgiant į visus diskusijos dalyvius) Prieš atliekant veiklą, atsižvelgiant į temos specifiką (socialinis teisingumas, lygybė, lygiateisiškumas), reikia paruošti dalyvius.

(kalbant apie diskusijoje dalyvaujančius pedagogus) Šiuo atžvilgiu Turkijos projekto partneriai pabrėžia, kad jei ši veikla būtų įgyvendinta iš karto po teorinių mokymų šiomis temomis, skirtų mokytojams (kurie numatyti SoJUST projekte ir su kuriais glaudžiai susiję šie patirtiniai mokymai), būtų lengviau užtikrinti aktyvesnę pačių mokytojų ir (arba) specialistų dalyvavimą diskusijoje.

(kalbant apie diskusijoje dalyvaujančius migrantus) Italų pedagogai pastebi, kad organizuoti ir vesti diskusijas šiomis temomis buvo iššūkis, nes žmonės ėmė suasmeninti problemą arba pernelyg jautriai reaguoti į šią temą.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

- Vadovybės parama;
- Erdvės: patogios ir neformalios, aprūpintos daugialypės terpės priemonėmis (vaizdo priemonėms, įrašams ir kt.);
- Gaivieji gėrimai auditorijai pritraukti;
- Organizuojant diskusiją su pabėgėliais būtina užtikrinti vertimą

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Be jau minėtų patobulinimų, kurie buvo priimti bandomojo testavimo etape, yra ir kitų aspektų, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant pagerinti praktikos įgyvendinimą.

- 1) Kadangi veikla yra sudėtinga dėl nagrinėjamų temų, ją įgyvendinti nėra lengva. Tai daug laiko reikalaujanti veikla, todėl svarbu skirti daugiau laiko pasiruošimui (daugiau nei planuotos 2 valandos) ir daugiau laiko diskusijoms (daugiau nei planuotos 2 valandos).
- 2) Prieš diskusiją parengti ir pateikti dalyviams sklandos medžiagą, skirtą aptariamoms temoms;
- 3) Išsamiai suplanuokite diskusijos darbotvarkę

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli "atlikėjui"?

Plėtos didinimo sąlygos susijusios su vietos bendruomenės, ne tik specialistų (dirbančių su migrantais), įtraukimu į diskusiją ir vietos politikos formuotojų, kurie gali daryti įtaką tam tikriems klausimams vietos lygmeniu, įtraukimu.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

- 1) Diskusiją organizuokite atsižvelgdami į musulmonų dalyvių dalyvavimą, kad ji vyktų ne Ramadano laikotarpiu.
- 2) vertėjų dalyvavimas, vertimas į naudos gavėjų kalbą

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Sudarykite mišrias lyčių grupes. Kreipimasis bendrais žodžiais, neišskiriant lyties. Moderatoriai turi sudaryti vienodas galimybes kalbėti vyrams ir moterims. Debatai yra apie lygias galimybes, todėl jie turi būti organizuojami taip, kad tai parodytų, o ne atskirai vyrams ir atskirai moterims.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

- 1) Pateikti tinkamus terminus.
- 2) Vadovo parama.
- 3) Diskusijų moderatorių žinios apie temas.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

Jei yra laiko apribojimų (negalima skirti daugiau laiko), pagalvokite apie galimybę organizuoti diskusijas vienakalbėse grupėse.

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Visus veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą. Tačiau reikėtų nepamiršti, kad nagrinėjamo projekto atveju:

- diskusijų moderatoriai turi žinių aptariamomis temomis;
- diskusijoje dalyvaujantys mokytojai buvo apmokyti aptariamomis temomis (prieš pradėdami vykdyti šią veiklą).

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Svarbu, kad tema būtų aktuali. Tema yra universali, tinkama aptarti ne tik institucijose, dirbančiose su migrantais, bet ir kitose institucijose.

Kadangi tai "istoriškai" stipriai jaučiamos temos, veiklą ir temas galima pakartoti be ypatingų problemų, stengiantis tobulinti ir plėsti temas ir nuodugniai jas nagrinėti, įtraukiant įvairius šios srities veikėjus, be mokyklos, galima prašyti bendradarbiauti asociacijų, kurios vykdo informavimo šia tema veiklą.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Veiklą galima pritaikyti įvairioms tikslinėms grupėms (etninėms, amžiaus, socialiai pažeidžiamoms, skirtingų lyčių ir t. t.), ypač atsižvelgiant į tai, ar medžiaga, parengta temai pristatyti, yra sudėtinga, ar paprasta.

Taip pat galima apsvaistinti galimybę, pavyzdžiui, vyresniųjų klasių moksleiviams pasiūlyti atlikti išsamų tyrimą socialinio teisingumo tema (kaip mokymosi užduotį), kuris vėliau būtų pateiktas kaip medžiaga, naudojama diskusijoms su didesne klasės grupe.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Reikėtų sudaryti skirtingas dalyvių grupes. Nebūtų prasminga tiems patiems dalyviams organizuoti diskusiją ta pačia tema, nebent norėtumėte tą pačią temą pasiūlyti vėliau.

Būtų tikslinga, kaip nurodė Lietuvos partneris, supažindinti kitus mokytojus (iš projekto partnerių suaugusiųjų mokymo centrų) su visa projekto metu parengta mokymo medžiaga (ypač

IO2-Pilotine mokymosi programa orientavimo intervencijai, orientuotai į socialinį teisingumą, pagal kurią vėliau buvo vykdomi bandomieji testai) ir pagal kiekvieną temą perskaityti, parengti skaidres ir surengti diskusiją pasirinkta tema.

F. TĖSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Veikla galėtų būti tvari, jei mokymai truktų ilgą laiką, kad temos visada būtų skirtingos ir nesikartotų.

Italijos atveju siūloma "diskusijų veiklą" integruoti į pilietinio ugdymo užsiėmimus, kuriuos suaugusiųjų mokymo (IT) centrai rengia pagal "Integracijos susitarimą", pateiktą "Pilietinio ugdymo ir informavimo užsiėmimų rengimo gairėse, nurodytose Prezidento dekreto Nr. 179/2011 3 straipsnyje", kuriuo Italijos valstybė įsipareigoja stiprinti migrantų integracijos procesą. Be to, būtų tikslinga pasitelkti į pagalbą išorės ekspertus (teisininkus, socialinius darbuotojus), kad jie pateiktų reikiamų išvalgų.

Mokymosi tema: Tarpkultūrinis supratimas ir santykiai

Veikla: Kultūrinės įvairovės paieškos kasdieniniame gyvenime.

Modulio pavadinimas: Teisingumas	Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Kultūrinės įvairovės paieškos kasdieniniame gyvenime.
A) PROCESAS IR REZULTATAI	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Ši veikla - tai naujų kultūrų atradimas, pasitelkiant akivaizdžiausius jų aspektus, siekiant geriau suprasti jų ypatybes ir kovoti su išankstinėmis nuostatomis bei stereotipais, kurie jas veikia. Šių kultūrų atradimas vyko ieškant dainų, tipišku patiekalų, poezijos ir literatūros, liaudies tradicijų ir papročių, tipišku produktų ir kasdienių įpročių. Mokiniai atliko tyrimus ir susitiko su įvairių kultūrų atstovais, kad jiems būtų paaiškinti ir papasakoti kai kurie jų aspektai. Kiekvienas mokinys rinko informaciją apie konkrečią kultūrą, o paskui pasidalijo rezultatais su klase. Veiklai įgyvendinti mokiniai raginami kreiptis į žmones, kurių kultūrą norėjo tyrinėti, ir jiems ką nors papasakoti.</p>	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Ši veikla ne tik paskatino mokinius tyrinėti nežinomus dalykus, judėti tarp kitų bendruomenių, bet ir pasiekė kitus tikslus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kitų kultūrų priėmimas atrandant kitus aspektus ir lyginant juos su savąja, ieškant panašumų ir skirtumų. Geresnis kitų bendruomenių tradicijų ir įpročių pažinimas, analizuojant įvairius jų aspektus, pavyzdžiui, kalbą, muziką, meną ir kt. - Abipusis atradimas taip pat reiškė, kad suartėjo žmonės, kurie bendravo nesivadovaudami stereotipais. - Dalyviai aptarė panašumus ir skirtumus, vyko geresnis bendradarbiavimas bendruomenėje per socializacijos ir bendravimo praktiką. 	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?</p>	
<p>A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių? Rumunijos patirtis rodo, kad netikėtas rezultatas yra mokinių migrantų ir vietos bendruomenės jaunimo gebėjimu bendrauti ir diskutuoti apie visuomenę kamuojančias problemas, ypač susijusias su diskriminacija ir nepakankama kai kurių migrantų grupių įtrauktimi.</p>	
B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI	
<p>B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.) Veiklos stiprybė - stiprus patirtinis ir „sprogstamasis“ komponentas, kai mokinys priverčiamas palikti savo komforto zoną, atsiverti dialogui ir smalsumui. Galimybė pažinti kultūrą per piliečius peržengia sąvokinius mokyklinius formalumus, todėl iki vietovės istorijos ir geografijos, galima atsekti jai būdingą socialumą ir raiškos formas. Kultūros pažinimas per žmones verčia mus susimąstyti apie stereotipų ir išankstinių nuostatų poveikį pačios kultūros supratimui: autentiškas jos pažinimas per žmones panaikins polinkį pasiduoti stereotipų spąstams.</p>	
<p>B.2) Kas vykdant veiklą pasisekė prasčiau?</p>	

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Šią veiklą gali lengvai vykdyti ir kiti suaugusiųjų mokymo centrai, užtikrindami reikiamą paramą ir pasirengimą, kad mokiniai galėtų susipažinti su kitomis kultūromis. Dalyvaujantys mokytojai turi gerai išmanyti migrantų grupių sąveikai būdingą dinamiką ir kiekvienos iš jų kultūrinę kilmę, ragindami sveikai ir konstruktyviai sąveikauti.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Veiklą galima patobulinti palaipsniui integruojant papildomą veiklą. Kiekvienas mokinys turi palaipsniui atrasti įvairias kultūros ypatybes ir niuansus. Be to, tikimasi, kad kiekvienas mokinys galės tyrinėti daugiau kultūrų, kad būtų skatinamas jų supratimas ir didesnė skirtingų socialinių grupių integracija.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli “atlikėjui”?

Šią veiklą galima išplėsti, įtraukiant ne tik mokinius ir kai kuriuos asmenis bendruomenėse, bet ir sukuriant programą, kurioje dalyvautų visos migrantų bendruomenės, vietos bendruomenė, asociacijos, mokyklos ir atstovai. Veikla galėtų būti kultūrinės šventės organizavimas. Joje visi turėtų galimybę pristatyti savo kultūrą.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Specialių kultūrinio prisitaikymo poreikių nėra, veikiausiai galima nustatyti daugiau ar mažiau sudėtingas įgyvendinimo strategijas, priklausomai nuo mokinių kalbos mokėjimo lygio ir nuolatinės gyvenamosios vietos: naujai atvykusiam mokiniui gali būti sunku vykdyti veiklą, nes jis nepakankamai žino apie vietovę.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima perkelti į panašias aplinkybes, nes ji skatina mokinių migrantų ir priimančiosios bendruomenės integraciją ir toleranciją. Ji galėtų būti taikoma ne tik migrantų, bet ir apskritai suaugusiųjų mokymo centruose, taip pat nacionaliniu lygmeniu, kad būtų įveikti stereotipai, egzistuojantys tarp skirtingose šalies vietovėse gyvenančių tautiečių.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima perkelti į kitas ugdymo įstaigas ir įtraukti ją į įvairių dalykų mokyklines programas. Mokytojai galėtų parengti skirtingų kultūrų pažinimo programą, derindami teorinius tyrimus ir patirtinę veiklą, susijusią su kiekvienos šalies, kurioje mokosi mokiniai migrantai, istorija, geografija, muzika, menu, literatūra, kalba ir tradicijomis. Šie veiksmai skatintų mokinių tarpusavio sąveiką ir padėtų mokiniams migrantams integruotis bei aktyviai dalyvauti.

Universitetuose ši veikla galėtų būti perkelta į studentų aplinką, pavyzdžiui, į asociacijas, kurios galėtų organizuoti seminarus ir socialines dienas, kuriose dalyvautų užsienio studentai,

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Šią veiklą galima lengvai pakartoti. Jos įgyvendinimo sąlygas sudaro tyrimo plano parengimas, tinkamo įgyvendinimo laiko nustatymas ir tinkama pagalba mokiniams, kad jie suprastų, kaip atlikti tyrimą.

F. TĘSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Ši veikla yra ilgalaikė, nes ją galima kartas nuo karto atlikti su skirtingomis mokinių grupėmis arba pakartoti daug kartų, kai mokiniai susiduria su skirtingomis kultūromis.

Mokymosi tema: Kritinis sąmoningumas ir kritinis refleksyvumas

Veikla: Smegenų šturmas

Modulio pavadinimas: Teisingumas	Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Smegenų šturmas
A) PROCESAS IR REZULTATAI	
A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai)	
<p>Kaip teigiama pačiame pavadinime, ši veikla susideda iš smegenų šturmo sesijos apie kritinio sąmoningumo ir refleksyvumo sąvokas. Uždavus klausimą "Kas tai yra?", kiekvienas dalyvis lentoje pateikia savo apibrėžimą. Dalyviai kartu analizuos skirtingus atsakymus ir sukurs bendrą apibrėžtį.</p> <p>Ši veikla buvo išbandyta tik Italijoje, o pedagogai ją vykdė skirtingais etapais, kad mokiniai galėtų susipažinti su siūlomomis sąvokomis ir sėkmingiau įveiktų kalbos sunkumus. Pedagogai sukūrė "Google" formą su vaizdo įrašais ir tekstais įvairiomis kalbomis ir pasidalijo ja su mokiniais, kurie individualiai naudojami turiniu ir pirmą kartą reflektavo tai, ką perskaitė ir pamatė. Bazinio lygio raštingumo pamokose mokiniai galėjo naudotis supaprastintu turiniu, kad geriau suprastų. Per pamoką mokytojai tęsė smegenų šturmą, taikydami klasikinį projektinio mąstymo metodą arba naudodamiesi tokiomis platformomis kaip "Mentimeter". Siekdami, kad veikla atitiktų mokymo kursą, kai kurie mokytojai ją susiejo su kai kurių istorinių įvykių analize, diskusiją pradėdami nuo Šoa atminimo dienos atminimo reikšmės.</p>	
A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą?	
<p>Mokiniai aktyviai dalyvavo diskusijoje, taip pat pasakojo apie asmeninę gyvenimo patirtį, kurioje jie pastebėjo savo ir pašnekovų refleksyvumo trūkumą. Be to, kai kurios grupės parodė ypatingą dėmesį tam, kas siūloma, suaktyvindamos aktyvią reflektavimo praktiką savo veikloje ir mąstyme. Apskritai visiems dalyviams ši veikla buvo naudinga, jie patobulino savo požiūrį į dialogą ir refleksiją.</p>	
A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?	
<p>Tik kai kurie mokiniai nebuvo aktyviai įsitraukę, nes nerado užduočių, atitinkančių jų poreikius. Kiti veiklos pradžioje prisipažino, kad jiems kyla neaiškumų dėl kai kurių dalykų atitikimo mokslinėje matricoje. Buvo pastebėtas ypatingas atvejis, kai suaugęs pensinio amžiaus mokinys, manė, kad siūlomas turinys yra bandymas manipuluoti mokinių, kurie praeityje jau buvo patyrę panašių priespaudos formų, protu. Akivaizdu, kad mokiniui buvo paaiškinta, jog veikla turi visiškai kitokį tikslą.</p>	
A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių?	
<p>Kai kurių sesijų metu vyko ypatingas mokinių bendradarbiavimas, ypač tarpusavio palaikymas tarp daugiau ar mažiau išsilavinusių mokinių.</p>	
B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI	
B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.)	
<p>Pagrindinė veiklos stiprybė - aktyvus bendradarbiavimas ir dialogas: dalyviai, įveikę pradines baimes, galėjo laisvai reikšti savo nuomonę ir konfrontuoti vieni su kitais, taip pagerindami ne tik refleksyvumo ir kritinio sąmoningumo sąvokų supratimą, bet ir savo sąmoningumo laipsnį.</p>	

B.2) Kas vykdant veiklą pasisėkė prasčiau?

Tikriausiai didžiausia kliūtis yra ta, kad gana sudėtingą dalyką, kuriam taip pat reikia tam tikrų kalbos žinių, sunku pristatyti mokiniams, neturintiems pakankamo išsilavinimo. Tačiau pagalbinės medžiagos gimtąja kalba sukūrimas šį sunkumą sušvelnino.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Ši veikla gali būti vykdoma ir kituose suaugusiųjų švietimo centruose, nustačius jos įgyvendinimo sąlygas:

1. Ilgesnis užsakymo įvykdymo laikas
2. Didaktinių erdvių, atitinkančių veiklos tikslus, nustatymas
3. Geresnis dalyvaujančių mokinių kalbos mokėjimas

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Kad mokiniai geriau suvoktų ir suprastų šią veiklą, ji turėtų būti susiaurinta ir kontekstualizuota labiau dalyko tematiką atitinkančiose mokymo programose, pavyzdžiui, pilietinio ugdymo pamokose, kur mokiniai ugdomi būti atsakingesniais, aktyvesniais ir sąmoningesniais visuomenės pilietinio, kultūrinio ir socialinio gyvenimo piliečiais; todėl veikla galėtų būti plėtojama taip, kad derėtų su programos ugdymo tikslais. Tačiau labiau išsilavinusiems mokiniams šią veiklą būtų galima pasiūlyti ir su kitais dalykais, pavyzdžiui, gamtos mokslais, siekiant pagilinti refleksyvumą ir kritinį sąmoningumą, kurie turi lydėti kai kurių etinių dilemų, susijusių su medicina ir apskritai mokslais, analizę.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli “atlikėjui”?

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Kalbant apie kultūrinius skirtumus, nemanoma, kad būtina atlikti specialius pritaikymus. Vietoj to būtų tikslinga įvairinti veiklos vykdymo metodus atsižvelgiant į mokinių mokyklinio išsilavinimo lygį ir amžių. Nepilnamečiams veikla turėtų būti supaprastinta ir pritaikyta atsižvelgiant į jų brandos laipsnį bei jų amžių, kad jie galėtų susipažinti su sudėtingomis sąvokomis, tokiomis kaip siūlomos.

Suaugusiems migrantams, kurie mažai mokosi, turinį galima supaprastinti naudojant tik vaizdinę medžiagą.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima perkelti į panašias aplinkas, jei mokytojai bus tinkamai apmokyti dirbti su šiomis

temomis, atsižvelgiant į jų sudėtingumą ir požiūrių įvairovę.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima perkelti į vidurines mokyklas, nes ji yra labai svarbi tiek žinių, tiek pagrindinių įgūdžių, reikalingų socialiniam teisingumui labiau orientuotai visuomenei kurti, įgijimui. Vidurinių mokyklų moksleiviai išgyvena lemiamą mokymosi etapą, todėl dalyvavimas tokioje veikloje praturtina jų asmeninį augimą. Universitetuose ši veikla galėtų būti įtraukta į filosofijos, socialinių, humanitarinių, psichologijos ir sociologijos kursus, nes tai būtų praktinio mokymo momentas, kuriuo siekiama įtvirtinti teorines sąvokas, su kuriomis šie studentai susiduria.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Ši veikla yra naudinga visiems jaunuoliams, nes gerina ir stiprina jų supratimą, kaip suvokti ir analizuoti visuomenę, kurioje jie gyvena. Kad poveikis būtų veiksmingesnis, jį būtų galima pasiekti užmezgant kontaktus tarp studentų migrantų ir vietinio jaunimo, kad dalijimasis patirtimi skatintų šalių integraciją ir įvykių refleksiją.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Veikla gali būti kartojama skirtingai, atsižvelgiant į siekiamus tikslus, tikslinės auditorijos įvairovę ir (arba) įgyvendinimo metodus. Tačiau veiklai įgyvendinti nereikia ypatingų išteklių, todėl ją galima lengvai pakartoti, jei mokiniams suteikiama tinkama pagalba, kad jie suprastų nagrinėjamas temas.

F. TĖSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Veikla yra tvari, jei ji tinkamai integruota į mokymosi programas, ypač į tas, kurios susijusios su veiklos tikslais, pavyzdžiui, minėtas pilietinis ugdymas.

Veikla: Ar galiu įeiti?

Modulio pavadinimas: Teisingumas	Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Ar galiu įeiti?
A) PROCESAS IR REZULTATAI	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Ši veikla - tai vaidmenų žaidimas, kuriame dalyvauja dvi žmonių grupės: vieni yra migrantai ir (arba) pabėgėliai, kurie bando patekti į tam tikrą šalį, o kiti - pasienyje dirbantys patruliai, kontroliuojantys, kas įvažiuoja į šalį. Pagrindiniai šios veiklos tikslai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gilinti žinias ir supratimą apie migrantus ir (arba) pabėgėlius bei jų teises; • Lavinti gebėjimą pateikti argumentus ir priimti sprendimus; • Skatinti solidarumą su žmonėmis, kurie yra priversti palikti savo šalis; • Ugdyti ataskaitų rengimo įgūdžius, kad būtų skatinamas kritinis sąmoningumas ir refleksyvumas. <p>Šią veiklą Portugalijoje vykdė trys grupės, sudarytos iš šių asmenų:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 grupė: suaugę imigrantai iš Pietų Amerikos, Azijos ir Europos (ne ES šalys) • 2 grupė: daugiausia portugalų paaugliai (maždaug 15 metų amžiaus) ir 1 imigrantas iš Afrikos; • 3 grupė: paauglių (maždaug 13-14 metų amžiaus) klasė, kurią sudaro daugiausia portugalai ir 8 imigrantai iš Pietų Amerikos. 	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? 1 grupės, vienintelės grupės, kurią sudarė tik suaugę imigrantai, mokytojas minėjo, kad pagrindinis pasiektas tikslas buvo skatinti kritinį sąmoningumą ir refleksyvumą, nes ši grupė, kaip suaugę migrantai, jau turėjo tiesioginių žinių apie savo teises ir imigracijos procesą. 2 ir 3 grupių mokytojai minėjo, kad ši veikla padėjo gilinti žinias ir supratimą apie migrantų padėtį ir jų teises, didino informuotumą apie sunkumus, su kuriais jie susiduria. Ji taip pat skatino solidarumą su žmonėmis, kurie yra priversti palikti savo namus, ir dalijimąsi idėjomis apie migrantų / pabėgėlių priėmimą (arba nepriėmimą).</p>	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti? Antrosios grupės mokytoja minėjo, kad jos mokiniai nebuvo tiek brandūs, kad įtikinamai atliktų vaidinimą ir įtikintų kitus. Dėl silpnos argumentacijos ir menko kritinio sąmoningumo, kurį pademonstravo jaunieji mokiniai, pritrūko dramos efekto. Ji paminėjo, kad dauguma mokinių galėjo įsijausti į kitų vaidmenį, tačiau tik labai paviršutiniškai. Ji pastebėjo tam tikrų problemų, susijusių su mokiniais, kurie buvo inspektoriai: jie nusprendė dirbti vieni, o kai kurie nusprendė priimti kyšius. Jaunesnių mokinių grupėse (2 ir 3 grupės) paskutinis tikslas (ugdyti ataskaitų rengimo įgūdžius, skatinančius kritinį sąmoningumą ir refleksyvumą) nebuvo pasiektas dėl nepakankamos grupių brandos.</p>	
<p>A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių? 1 grupės nariai sužinojo, kad pasienio tarnybose priimami skirtingi asmenys (pavyzdžiui, imigrantai iš Filipinų gali gauti kelionės vizą tik tuo atveju, jei neturi teistumo, o imigrantai iš Venesuelos, atvykę į šalį, turi atskirai pateikti įrodymus, kad neturi teistumo): tai sukėlė įdomių diskusijų aptarimo metu.</p>	

Dauguma 1 grupės dalyvių, visi imigrantai, pirmenybę teikė inspektorius (pasienio kontrolės pareigūno) vaidmeniui. Iš tikrųjų jie pasinaudojo šiuo momentu, kad iš jų pasijuoktų, imituodami (gana įtikinamai) itin biurokatišką proceso dalį (pavyzdžiui, jie "padarė" bilietų išdavimo automata ir atsisakė aptarnauti žmones, kurie neturėjo bilieto, ir privertė juos grįžti atgal ir gauti bilietą; jie naudojo daugybę popieriaus lapų visoms įvažiavimui į šalį reikalingoms formoms ir pan.) Vieni pasirinko itin nepadedančius ir rūgščius veidus, kiti juokėsi iš "švento" portugalų įpročio daryti kavos pertraukėlę ("Turite palaukti, dabar negaliu jums padėti, aš dar negėriau kavos!"). Tai buvo įdomus būdas pralaužti ledus ir užmegzti ryšius tarp skirtingų tautybių grupės narių: visi jie išgyveno tą pačią patirtį, nepriklausomai nuo kilmės šalies.

Kalbėdamas apie 3 grupę, mokytojas užsiminė, kad ši veikla padėjo sugriauti kai kuriuos mokinių mitus apie mūsų šalies imigracijos politiką (jie manė, kad Portugalija leidžia į šalį atvykti visiems ir kiekvienam, be jokios realios atrankos).

3 grupės mokytojas paminėjo įdomų ir visiškai atsitiktinį faktą: šis užsiėmimas vyko dieną prieš tai, kai Portugalijoje įvyko baisus incidentas, susijęs su pabėgėliu (Sirijos našlys, kurio žmona mirė pabėgėlių stovykloje Graikijoje, gavęs prieglobstį Portugalijoje, nuėjo į jam padedantį centrą, kur fiziškai užpuolė savo mokytoją ir nužudė du centro darbuotojus). Kitą dieną šią veiklą atlikusi grupė pasakojo, kad, jei šią veiklą būtų tekę atlikti kitą dieną po šio incidento, jie būtų pasirinkę daug mažiau tolerantišką požiūrį (t. y. jie pripažino, kad dėl šios žmogžudystės jie būtų tapę daug mažiau tolerantiški ir būtų neleidę įvažiuoti į šalį). Iš tiesų šis nelaimingas įvykis pakeitė jų solidarumą su imigrantais ir pabėgėliais, kurį jie demonstravo dieną prieš tai. Žvelgiant iš laiko perspektyvos, būtų buvę įdomu, jei šis mokytojas būtų atlikęs šią veiklą su dviem skirtingomis grupėmis (viena grupė prieš šį incidentą, kita - po jo, kad pamatytų požiūrių ir nuomonių skirtumus), tačiau nesinori tikėti, kad tokios (baisios) situacijos pasikartos.

B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI

B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.)

Pagrindinė šios veiklos stiprybė visose grupėse, kurią paminėjo visi pedagogai, buvo jos narių dalyvavimas ir galimybė skatinti empatiją bei įsijausti į kito vaidmenį. Mokiniai, kurie nėra migrantai, geriau suprato migrantus ir (arba) pabėgėlius ir jų teises; galiausiai pajuto solidarumą su tais, kurie yra priversti palikti savo namus.

B.2) Kas vykdant veiklą pasisekė prasčiau?

3 grupės mokytojas manė, kad ši veikla būtų sėkmingesnė, jei grupė būtų mažesnė. Pavyzdžiui, jei jam kada nors vėl tektų atlikti šią veiklą, jis pasirengtų veiklai su visa grupe (trumpas įvadas į temą, veiklos paaiškinimas, vaidmenų paskirstymas ir t. t.). Tačiau patį vaidmenų žaidimą atliktų tik keli mokiniai (nors pradiniam etape dalyvavo visi): tie, kurie vaidmenų žaidime nedalyvauja, stebi vaidmenų žaidimą. Galiausiai, apibendrinamojoje veiklos dalyje visi dalyvaus ir komentuos, ką darė (jei buvo "aktoriai") arba ką stebėjo (jei vaidmenų žaidime nedalyvavo). Jis taip pat pratęsėdavo pasiruošimo laiką, prieš tikrąją veiklą surengdamas dar vieną pamoką, kurioje grupei paaiškino šį atvykimo į šalį procesą (negalime pamiršti, kad šią veiklą jis atliko su mokiniais, kurie turi labai mažai arba visai neturi šio proceso patirties). 2 grupės mokytoja taip pat paminėjo šį dalyką (informacijos apie šį procesą trūkumą), o kartu ir nepakankamą mokinių brandą, todėl ši veikla atrodė paviršutiniška (vis dėlto pradžioje ji trumpai supažindino mokinius su pabėgėlių tema).

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Reikia pasirūpinti erdve, vieta ar klase, kurioje galėtų vykti šis užsiėmimas, o mokytojas turi turėti šiek tiek žinių apie imigracijos procesą, kad galėtų vadovauti grupei.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Šią užduotį atlikę mokytojai mano, kad ją galima būtų taikyti ir jaunesniems mokiniais, ypač tiems, kurie nieko nežino apie imigraciją, pabėgėlius ir pan. Ši veikla mokytojus išmokė, kad nepakanka dirbti su suaugusiais migrantais šiomis temomis: dabar, labiau nei bet kada anksčiau, turime pradėti propaguoti socialinę teisingumą visiems imigrantams, ypač nuo pradinių klasių.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli "atlikėjui"?

Veiklą įgyvendinusių mokytojų nuomone, ši veikla, tokia, kokia ji yra, jau yra gana sudėtinga. Vienas iš būdų patobulinti veiklą būtų nustatyti konkrečias gaires vaidmenims, pavyzdžiui: "*Jūs esate bruzdantis inspektorius ir nesiruošiate palengvinti proceso migrantams*"; "*Jūs bandote įvažiuoti į šalį, bet jūsų pasas suklastotas*" arba "*Jūs esate ksenofobiškai nusiteikęs pilietis ir pasienio perėjoje dalyvaujate kampanijoje prieš pabėgėlius*".

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Kaip jau minėta, ši veikla jau yra gana sudėtinga, o bet kokie galimi kalbos barjerai gali tapti kliūtimi sklandžiai ją vykdyti. Be to, kadangi vaidmenų žaidimas yra situacija, kurią visi yra patyrę savo gyvenime, yra rizika, kad vaidmenų žaidimas gali sukelti stiprią psichologinę ir emocinę reakciją, o tai jokiū būdu nėra šio pratimo tikslas. Turime būti atsargūs, nes rizikuojame atidaryti "Pandoros skrynią" ir sukelti tam tikras traumas, kurioms reikia klinikinės intervencijos. Be to, anot užsiėmimą įgyvendinusių mokytojų, būtų geriau, jei šį užsiėmimą, siekiant jo tikslų, praktiškai atliktų patys žmonės, kurie visiškai negalvoja apie migrantus, arba žmonės, turintys kraštutinių dešiniųjų pažiūrų tendencijų, o ne suaugę migrantai, kurie neturi įgūdžių.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Šiai veiklai, kokia ji yra, nereikia jokių pakeitimų dėl galutinių naudos gavėjų lyties.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

Visi mokytojai minėjo, kad valandos šiai veiklai atlikti nepakanka, ir visi mokytojai šiai veiklai atlikti užtruko mažiausiai 2 valandas. Šią veiklą sudaro mažiausiai 4 dalys: veiklos paaiškinimas ir vaidmenų pasiskirstymas; pasiruošimas vaidmenų žaidimui; vaidmenų žaidimas ir (arba) dramatinizavimas ir, galiausiai, apibendrinimas ir veiklos įvertinimas. Kad veikla būtų sėkminga, vienos valandos nepakanka, ir, laimei, visi mokytojai tai suprato iš anksto ir pasirinko dviejų valandų pamoką šiai veiklai atlikti. Jei jie nebūtų buvę išvalgūs, ši veikla galėjo baigtis labai blogai. Kalbant apie erdvę, šis užsiėmimas tinka bet kurioje klasėje ar patalpoje, nes jo metu pakanka pertvarkyti baldus (stalus ir kėdes), kad būtų sukurta sienų kirtimo aplinka. Antrosios ir trečiosios grupių mokytojai turėjo tą pačią idėją: ant klasės sienos pakabinti SEF (Portugalijos imigracijos tarnybos) logotipą, kuris prisidėjo prie sėkmingo vaidmenų žaidimo, nes suteikė rimtą toną veiklai.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą galima perkelti į kitus suaugusiųjų mokymo centrus arba į vietas, kur yra trintis tarp

dviejų žmonių grupių, pavyzdžiui, į bendruomenę, kurioje yra didelė grupė naujai atvykusių imigrantų, bandančių prisitaikyti visuomenėje, ir kita grupė, pavyzdžiui, vietinių žemos kvalifikacijos žmonių, įtariai žiūrinčių į migrantus. Būtų įdomu sukeisti vaidmenimis, suteikiant migrantams imigracijos pareigūnų vaidmenis, o vietiniams gyventojams - migrantų / pabėgėlių vaidmenis. Tačiau jei tai bus daroma jau ir taip priešiškoje ar įtemptoje grupėje, tai gali sukelti daugiau problemų ir trinties tarp abiejų grupių.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Ši užduotis puikiai tinka bet kurioje situacijoje, kai tenka spręsti konfliktus tarp dviejų grupių (kai bent viena iš tų grupių yra imigrantai). Jei kyla trintis ar konfliktas, galbūt geriausia skirti šiek tiek laiko pasiruošimui vaidmenų žaidimui (pavyzdžiui, galbūt galime paimti interviu iš imigracijos pareigūno, kuris galėtų paaiškinti, kaip vyksta atvykimo į šalį procesas; arba (ir) galime paimti interviu iš pabėgėlio, kad jis papasakotų, kaip atvyko į šalį): tai palengvins vaidinimo procesą ir gali labiau paskatinti empatiją nei tiesiog duoti žmonėms skirtingus vaidmenis.

Kitas pakeitimas, kurį galima padaryti, - nesuteikti žmonėms, vaidinantiems migrantus arba inspektorius, galimybės pasirinkti, koku žmogumi jie bus, suteikiant konkrečias charakterio savybes (pvz: "*Jūs esate imigracijos pareigūnas, kuris slapta yra ksenofobas ir rasistas, todėl jūsų paprastai nejaudina liūdnos istorijos, kurias kasdien girdite iš užsieniečių*" arba "*Savo šalyje dirbote slaugytoju, bet bėgate nuo smurtaujančio partnerio. Neturite nei pinigų, nei dokumentų, nes išvykote paskubomis ir neturėjote laiko suplanuoti išvykimo*"). Tokiu būdu galite pabandyti "nukreipti" vaidmenų žaidimą taip, kad jis būtų skirtas įvairioms temoms (pavyzdžiui, diskriminacijai dėl lyties, dėl amžiaus ir t. t., apie tai, kaip svarbu atlikti savo darbą, nesivadovaujant asmeninėmis idėjomis, ir pan.)

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Pasak šią veiklą įgyvendinusių mokytojų, ją reikėtų praktiškai taikyti ne tik su migruojančiais mokiniais, bet ir jaunesnių mokinių klasėse. Geriausia būtų, jei ji būtų vykdoma mišrios kilmės mokinių iš įvairių šalių klasėje, kaip ir mūsų antrojoje ir trečiojoje grupėse: ypač jei mokytojai jau pastebėjo problemų, susijusių su mokinių imigrantų integracija ir bendra priešiško atmosferos klasėje. Tačiau šiose klasėse ir (arba) grupėse galbūt neužtenka tiesiog atlikti šią veiklą, prieš tai neatlikus tam tikro pasiruošimo (nepaaiškinus, kaip vyksta imigracijos procesas, kokios yra migrantų ir pabėgėlių teisės ir t. t.). Tokiais atvejais būtų įdomu šiai temai iš anksto skirti pamoką, kad jaunesni, mažiau subrendę dalyviai, dalyvaudami šioje veikloje, turėtų tam tikrų pradinių žinių.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Šią praktiką lengva pakartoti, jei mokytojas turi šiek tiek žinių apie imigracijos procesus, įstatymus ir taisykles, susijusias su migrantų priėmimu, ir pan. Jei tai atliekama tik su migrantais (kaip mūsų 1 grupėje), jie tikriausiai turės daugiau žinių šia tema, nes yra patyrę tokių ar panašių situacijų.

F. TĘSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Kalbant apie suaugusiųjų mokymo programą, ši veikla galėtų būti įtraukta, pavyzdžiui, į profesinio mokymo modulį, skirtą empatijos arba mobilumo temai, tačiau gana sunku rasti konkretų mokomąjį dalyką, į kurį būtų galima įtraukti šią veiklą.

Mokymosi sritis: Atsakomybė

Mokymosi tema: Advokacija

Veikla: Seminaras apie advokaciją

Modulio pavadinimas: Atsakomybė	Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Seminaras apie advokaciją

A) PROCESAS IR REZULTATAI

A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai)

Šia veikla siekiama organizacijose, kuriose dirba mokytojai ir (arba) konsultantai, skleisti advokataavimo kultūrą. Siekiama sustiprinti žinias apie šią praktiką, kad būtų suformuotas teigiamas požiūris į ją ir sustiprinta dalyvaujančių organizacijų advokacijos veikla. Seminaro vedėjai - mokytojai, kurie anksčiau mokėsi pagal projekte įgyvendintus savišvietos ir vadovaujamo mokymosi būdus, o dalyviai - kiti kolegos ir projekto "Sojust" nariai. Todėl šis seminaras kartu su kitomis suplanuotomis veiklomis padeda pasiekti konkrečių mokymosi rezultatų veiklos vedėjams, kurie po teorinių mokymų (savarankiško ir vadovaujamo mokymų) išbandė savo jėgas mokydami per patyriminį mokymąsi vesdami seminarą. Trys numatomi mokymosi rezultatai, kurių tikimasi iš vedėjų, yra šie:

- ji (jis) geba paaiškinti teorijas ir advokacijos principus;
- ji (jis) gali pasirinkti ir apibrėžti problemą, kuri bus sprendžiama advokacijos kampanijos metu;
- ji (jis) geba planuoti ir vesti veiklą, skirtą advokacijos kampanijai organizuoti.

Seminaro struktūra yra tokia:

- 1) Tikslų paaiškinimas (5 min.);
- 2) Veiklos paaiškinimas (5 min.);
- 3) Teorinis paaiškinimas apie advokaciją (60 min.);
- 4) Praktinė veikla, skirta advokacijos kampanijos planavimui (90 min.);
- 5) Apibendrinimas ir grįžtamasis ryšys (20 min.)

Seminarui įgyvendinti buvo pateikta keletas priemonių:

- seminaro organizavimas (planavimas: tikslų, auditorijos, veiklos ir kt. nustatymas).
- seminaro veiklos, kurios bus vykdomos kartu su dalyviais, siekiant iširti problemą, kurią reikia išspręsti ir psiekti advokacijos veiksmų tikslus (Problemos - galimybių mechanizmas; Problemų medis; Advokacijos metras; Tikslų medis; Mano tikslas; Mūsų lūkesčiai; Pasaulio kavinė; "Kalbėk garsiai!" ir t. t.).

"Seminaras apie advokaciją" buvo vykdomas projekto "Sojust" organizacijose Italijoje, Lietuvoje, Portugalijoje, Švedijoje, Turkijoje ir buvo skirtas švietimo darbuotojams (nedalyvavusiems bandomajame testavime) ir suaugusiųjų mokymo centrų projekto partnerių valdybų nariams.

Lietuvoje antrasis seminaras vietos savivaldybių neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatoriams buvo surengtas internetu kaip Zoom internetinis seminaras.

A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą?

Veikla davė rezultatų tiek pirminio supratimo apie advokacijos reikšmę, principus ir praktinius veiksmus, iš kurių ji susideda, tiek preliminaraus advokacijos kampanijos apibrėžimo ir planavimo prasme.

Tačiau, kaip bus aptarta toliau (C1), norint pasiekti visų laukiamų rezultatų, būtina koreguoti veiklos laiką.

A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?

A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių?

Iš pradžių vedėjai nuogaštavo, kad dalyviai nežino advokacijos sąvokos, o dar labiau - praktinių advokataavimo veiksmų, kurie turėtų būti apibrėžti ir detalizuoti seminaro metu. Tačiau visų bandomųjų testų metu buvo pareikštas bendras pasitenkinimas, nes paaiškėjo, kad dalyvaujančios grupės yra labai imlios ir kad dalyviai taip pat mano, jog advokacijos kampanijos planavimo veikla yra naudinga ir tinkama, kad būtų galima imtis veiksmų, kuriais būtų bandoma rasti atsakymus į problemas, su kuriomis susiduria jų mokiniai ir (arba) vartotojai (suaugę migrantai).

Netikėtas pirmojo LSSA (LT) seminaro rezultatas - valdybos sprendimas surengti panašų seminarą (2 Zoom webinaras) savivaldybių neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatoriams. Laikas buvo labai palankus, nes po kelių dienų Lietuvoje turėjo įvykti savivaldos rinkimai. Valdyba nusprendė, kad advokacijos tema turėtų būti aktuali suaugusiųjų švietimui, o advokacijos kampanija turėtų būti orientuota į kandidatuojančius tapti savivaldybių merais. Valdyba taip pat nusprendė, kad tai turėtų būti ne tik seminaras, bet ir reali advokacijos kampanija, kuria siekiama atkreipti merų dėmesį į suaugusiųjų švietimo problemas.

B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI

B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.)

Apskritai šios veiklos privalumas yra tas, kad ji yra holistinė, apimanti nuo teorijos iki praktikos, todėl skatina dalyvius iš karto įgyti įgūdžių (net jei jie yra pradinio lygio) ir, svarbiausia, "domėtis šia tema ir ją gilinti".

Pasak visų dalyvaujančių mokytojų:

-veikla buvo tinkamai įgyvendinta, o grupės ją gerai įvertino. Veikla buvo lengvai įgyvendinama, o pagrindinis veiklos privalumas, kurį minėjo visi veiklą vedantys mokytojai, ypač portugalai, buvo galimybė skatinti empatiją ir įsijausti į kitų padėtį;

-dėka gausios ir išsamios teorinės medžiagos, parengtos bandomojoje mokymo programoje (IO2), kuri buvo parengta įgyvendinant projektą "Sojust", buvo galima veiksmingai pristatyti temą;

-Lietuvos partnerio teigimu, vaizdo įrašai, apie kuriuos pranešta IO2, taip pat labai padėjo geriau suprasti sąvokas ir padarė pristatymą patrauklesnį ("Efektyvi advokacija" 1 dalis).

<https://www.youtube.com/watch?v=5FmLP-JVzcm> ir 2 dalis

<https://www.youtube.com/watch?v=6DKBhPFQbTI>; ir "Kaip suprasti galią" - Eric Liu

<https://www.youtube.com/watch?v=cEutci7ack>);

- Aiškios praktinio seminaro įgyvendinimo instrukcijos palengvino praktinio seminaro planavimą;

-Ketvirtajam seminaro etapui "Praktinė veikla planuojant advokacijos kampaniją" pasiūlytos priemonės buvo naudingos generuojant idėjas smegenų šturmo etape ir suteikiant metodologiškai pagrįstą procesą planavimo etape.

Lietuvoje ir Turkijoje advokacijos kampanijos temoms nustatyti buvo naudojamas "pasaulio kavinės" metodas, kuris, pasak vedėjų, labai pasiteisino. Jie organizavo nuo dviejų iki penkių kavinių stalų ir tris/šešis diskusijų raundus. Prie kiekvieno stalo buvo paskirti užrašinėtojai. Po pirmojo raundo užrašinėtojai likdavo prie stalo, o kiti dalyviai persėdavo prie kito stalo. Kaip pranešė partneriai iš Turkijos, užrašinėtojams perdavus ankstesnės grupės diskusijos rezultatus kitai grupei, jie tapo gairėmis kitai grupei, padedančiomis geriau susitelkti į problemą, kurią reikia

spręsti per advokacijos kampaniją. Italijoje priemonė "Kalbėk garsiai!" buvo naudojama siekiant apibrėžti advokacijos kampaniją, kad būtų galima pasitelkti žiniasklaidos priemones ir žinutę, siekiant veiksmingai įtraukti tikslinę auditoriją. Laisvas minčių reiškimas ir vienodas kiekvienos minties suinteresuotumas padidino priemonės sėkmę. Kartu ši veikla paskatino atsirasti labai skirtingų nuomonių.

B.2) Kas vykdančią veiklą pasisekė prasčiau?

Iš esmės veikla buvo gerai įgyvendinta. Tačiau vedėjai nurodė tris trūkumus:

- reikia konkretesnių įgyvendinimo gairių, t. y. išsamaus ir visapusiško veiklos ir (arba) dinamikos paaiškinimo, kad jis būtų kuo suprantamesnis ir objektyvesnis.
- veiksmingų advokacijos kampanijų pranešimų pavyzdžių trūkumas. Yra daug patarimų, kaip rašyti pranešimus, bet mažai gerų pavyzdžių;
- sunkumai pereinant nuo advokacijos kampanijos planavimo prie jos įgyvendinimo. Lietuvos partnerio ataskaitoje yra paaiškinimas: "Pirmojoje internetinio seminario sesijoje dalyvavo 33 dalyviai, o antrojoje sesijoje dalyvavo 22 dalyviai. Per pirmąją sesiją nustatėme, kad dalyviai domėjosi tema, tačiau kai kurie iš jų nenorėjo realiai įgyvendinti kampanijos. Kai jie sužinojo, kad idėja yra ne tik surengti seminarą, bet ir iš tikrųjų įgyvendinti advokacijos kampaniją, kai kurie iš jų neatvyko į antrąją sesiją".

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Užsiėmimui vykdyti svarbu parinkti salę, atitinkančią dalyvių skaičių, tinkamą sėdimų vietų išdėstymą, reikalingas kanceliarines priemones ir kitų reikalingų dalykų, pavyzdžiui, kavos ir užkandžių.

Veikla tinka bet kuriai suaugusiųjų švietimo organizacijai, kuri yra atvira naujai patirčiai. Ypač reikalinga, kad organizacija suprastų advokacijos svarbą.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Iš pradžių buvo planuota, kad veikla truks 3 valandas (arba du 1,5 val. trukmės susitikimai); bandomojo testavimo etape visiems SoJUST projekto partneriams tapo aišku, kad tinkamam veiklos įgyvendinimui reikia daug daugiau laiko tiek organizavimui, tiek įgyvendinimui (iš viso bent 5-6 valandų).

Įgyvendinimo etape, ypač žingsnis "4. *Praktinė veikla, skirta advokacijos kampanijos planavimui*", užtrunka dvigubai ilgiau (3 valandas) nei iš pradžių planuotos 90 minučių; iš tiesų advokacijos kampanijos planavimas, nors seminario metu jis lieka preliminariniame lygmenyje ir skirtas vien tam, kad dalyviai geriau suprastų advokaciją, susideda iš daugelio veiklų (1 - problemos tyrimas; 2 - suinteresuotųjų šalių nustatymas; 3 - tikslų apibrėžimas; 4 - tikslinės auditorijos profilio nustatymas; 5 - advokacijos kampanijos pranešimo kūrimas; 6 - advokacijos kampanijos veiklų planavimas).

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli "atlikėjui"?

Norint išplėsti šią veiklą, pirmiausia, ją galima vykdyti su daugiau skirtingų tautybių žmonių, kad būtų galima susipažinti su skirtingomis perspektyvomis ir tautybėmis.

Kitas būdas padidinti veiklos mastą - suskirstyti dalyvius į grupes, kurių kiekviena nustatytų skirtingą problemą, kurią reikia išanalizuoti, ir tada mokytojas ir konsultantas sukeistų problemas vietomis, t. y. 1 grupė nustatytų, pavyzdžiui, 3 grupės nustatytos problemos tikslus ir galimus veiksmus.

Galiausiai, tuo atveju, kai seminario organizatoriams rūpi ne tik pats seminaras, bet ir praktinis advokacijos taikymas realiose situacijose, būtina sąlyga dalyviams turėtų būti dalyvių noras

realiai įgyvendinti kampaniją.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Advokacijos kampanija vykdoma galutinio naudos gavėjo vardu, o ne paties galutinio naudos gavėjo (išskyrus savigynos kampaniją), todėl problemų dėl kultūrinių kintamųjų nekyla. Žinoma, tie, kurie vykdys advokacijos kampanijas, turėtų žinoti kultūrinius skirtumus. Tai dažniausiai gali turėti įtakos problemų ir klausimų, kuriuos reikia ginti, identifikavimo procesui. Kai kuriais atvejais gali atsitikti taip, kad galutinis naudos gavėjas nenorės atvirai aptarti kai kurių problemų. Svarbu išstudijuoti kitus programos mokymosi temas, ypač 1.2. Aktyvus klausymasis, 2.2. Išankstinių nuostatų ir stereotipų valdymas ir 3.2. Tarpkultūrinis supratimas ir santykiai.

Kalbant apie ankstesnį siūlymą dėl plėtros, t. y. rengti seminarus su įvairių tautybių žmonėmis (žr. prieš tai esančią skiltį), svarbu žinoti, kad mišrioje grupėse gali būti tam tikrų kultūrinių šališkumų. Pavyzdžiui, Portugalijoje grupės, kuriose buvo daugiau migrantų nei portugalų, nurodė labai konkrečias problemas, pavyzdžiui, portugalų kalbos įgūdžių ir dokumentų tvarkymo sunkumus. Nors abi grupės kaip sunkumus įvardijo būsto ir darbo paieškos problemas, tačiau jas suformulavo skirtingai, nes piliečiai taip pat susiduria su panašiomis problemomis ir jas sieja ne su kalbos nemokėjimu, o su mažesniais atlyginimais ir aukštu imigracijos lygiu.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Dažniausiai mišrioje grupėse daugiau vietos užima vyrai, tačiau svarbu pabrėžti, kad visi turi būti įtraukti ir turėti galimybę kalbėtis. Taip pat galima pabrėžti, kad advokacijos kampanija gali būti susijusi su moterų migrantų poreikiais ir skirti jiems ypatingą dėmesį. Seminaro organizatoriai turėtų žinoti, kad kai kurie klausimai gali būti jautrūs lyčių aspektu. Gali atsitikti taip, kad galutinis naudos gavėjas nenorės atvirai aptarti kai kurių problemų, o kai kurios rimtos problemos gali būti slepiamos dėl gėdos, išankstinių nuostatų, kultūrinės aplinkos.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

- Pakankamai laiko veiklai įgyvendinti (5-6 val.);
- Direktorių ir (arba) vadovų parama tiek skiriant vietas ir laiko, tiek kuriant organizacijoje advokacijos kultūrą, vykdant konkrečią darbuotojų ir (arba) specialistų informuotumo didinimo veiklą šia tema.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

Seminaro dalyvių atranka. Svarbu išvengti interesų konfliktų ar administracinio kampanijos dalyvių pavaldumo advokacijos kampanijos tikslams. Seminaro dalyviai gali nenorėti įgyvendinti advokacijos veiklos, nes baiminasi galimos savo vadovų, kuriems ši kampanija skirta, reakcijos. Svarbu tinkamai perteikti veiklos tikslą ir uždavinius. Aptarus rezultatus, veikla taps veiksmingesnė.

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Atsižvelgiant į tai, kad tai yra veikla, skatinanti refleksijas ir diskusijas aktualiais ir svarbiais klausimais, ją lengva ir prieinama įgyvendinti praktiškai ir nesunku pasiekti, kad aktyviai dalyvautų įvairios grupės. Tačiau ją reikia pritaikyti prie konteksto, nes jos negalima taikyti bet

kurioje mokymo programoje. Kalbant apie suaugusiųjų švietimo temas / dalykus, pavyzdžiui, pilietiškumą, galima įtraukti veiklą, panašią į šią praktiką.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Veikla gali būti naudojama skirtingais tikslais įvairiomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, ji gali būti naudojama vidurinių mokyklų mokinių ir universitetų studentų pilietiniam ugdymui. Ji gali būti perkelta rengiant advokacijos kampanijas įvairiais mokyklos bendruomenės, universiteto bendruomenės ar vietos bendruomenės klausimais.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Kad šią veiklą būtų galima perkelti į kitas aplinkas, ją reikėtų šiek tiek pakoreguoti. Vyresniųjų klasių moksleiviams galima pridėti užduotį, kad jie patys sukurtų savo problemos / tikslo medį ir jį suasmenintų, taip jie gali pridėti savo ženklą ir padaryti jį asmenišką. Be to, reikia paaiškinti "priežasčių" ir "pasekmių" sąvokas.

Universiteto studentams ši užduotis gali būti sudėtingesnė, pavyzdžiui, kiekvienam studentui (arba grupei) galima paskirti skirtingas problemas ir jiems reikės ištirti jų priežastis ir pasekmes. Tai galėtų būti puiki užduotis studentams, kurie mokosi tarpkultūrinėse studijose arba studijuoja kalbas (ar panašiai).

Be to, prieš rengiant seminarą su mokiniais, jį būtų galima surengti mokyklų direktoriams. Jį būtų galima organizuoti NVO vadovams prieš planuojant seminarą darbuotojams ir realią advokacijos kampaniją organizacijos valdybai. Tokiais atvejais seminaras bus daugiau teorinis, informuojantis apie veiklą. Kita vertus, organizuojant seminarą vidurinių mokyklų moksleiviams, programa turėtų būti mažiau teorinė, o daugiau praktinė ir organizuojama trumpesniais seminarais, skirtais vienai advokacijos temai, pavyzdžiui, pirmasis seminaras skirtas advokacijos svarbai aptarti, antrasis - bendruomenės problemoms nustatyti ir tikslinei grupei identifikuoti, trečiasis - pranešimui parengti, ketvirtasis - planavimui.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Šią veiklą galima pakartoti be jokių papildomų specialių sąlygų, išskyrus jau minėtas.

F. TĘSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Ši veikla yra tvari, nes jai vykdyti gali būti pasitelkiami apmokyti specialistai. Papildomi aspektai:

- rasti finansavimo šaltinius, kuriais būtų galima padengti visas išlaidas, susijusias su advokacijos kampanijos įgyvendinimu;
- į naujų pedagogų mokymą įtraukti klausimus apie advokaciją;
- konkreti vadovybės parama (apdovanojimai, pripažinimas mokytojams ir (arba) specialistams, kurie rūpinasi šiuo klausimu).

Veikla: Viešas renginys su bendruomene

Modulio pavadinimas: Atsakomybė	Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Viešas renginys su bendruomene
A) PROCESAS IR REZULTATAI	
A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Kadangi advokacija numato nuo priespaudos veiksmų ir privilegijuotojų kenčiančių subjektų apsaugą ir paramą, ji taip pat numato bendruomenės, kurioje gyvena pažeidžiamiausi subjektai, sąmoningumo veiksmus. Šia veikla siekiama įtraukti bendruomenę, kad ji sužinotų apie organizacijų veiklą, įsitrauktų į advokacijos kampanijas, supažindinti bendruomenę su suaugusiųjų migrantų problemomis ir rasti paramą būsimai veiklai, pavyzdžiui, bendruomenės laboratorijoms. Tikslinė grupė - tiek piliečiai, tiek asociacijos / kitos organizacijos. Instrukcijos: Šią veiklą galima vykdyti ir internetu, ir tiesiogiai. <ul style="list-style-type: none">- Renginio pristatymas- Advokatavimo veiklos pristatymas ir tikslo paaiškinimas- Diskusijos ir atsiliepimai Veiklai įgyvendinti mokymosi programoje buvo pateiktos ne tik teorinės, bet ir praktinės sąvokos apie advokaciją, reikalingos veiklos planavimui ir seminarams įgyvendinti. Kad atskiro advokatoriaus ar organizacijos veikla būtų veiksmingesnė, labai svarbu dalytis vykdomos veiklos rezultatais su bendruomene ir aktyviai įtraukti ją į pačios veiklos plėtrą.	
A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Vykdant šią veiklą pasiekta, kad suinteresuotosios šalys būtų pristatytos, gautų grįžtamąjį ryšį ir įsitrauktų į advokacijos kampaniją.	
A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?	
A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių? Netikėti rezultatai - įdomios diskusijos, kaip ir ankstesnėse sesijose, bei dalyvių dalijimasis patirtimi.	
B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI	
B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.) <ul style="list-style-type: none">• Šios veiklos privalumas yra tas, kad ji turi aiškią struktūrą ir tikslą. Ji grindžiama ankstesne veikla (tiek teoriniu mokymusi, tiek praktine veikla). Šiame etape natūralu pasiekti organizaciją ir suinteresuotąsias šalis. Viešojo renginio įgyvendinimo kelias numato advokacijos veiksmų planavimą ir atitinkamų kelių organizacijoje formavimą. Vėliau, norint suorganizuoti renginį su bendruomene, būtina bendradarbiauti su vietos veikėjais ir imtis plačios sklaidos veiklos, kad būtų atkreiptas piliečių dėmesys.	

B.2) Kas vykdančią veiklą pasisekė prasčiau?

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Būtina sąlyga - mokytojai turi būti pasirengę žengti žingsnį, kad veikla būtų įgyvendinta, ir užmegzti ryšius su organizacijomis bei atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.

Be noro vykdyti veiklą, mokytojai ir apskritai visi dalyvaujantys veikėjai turi būti tinkamai apmokyti, kad galėtų pradėti vykdyti advokacijos kampaniją. Kaip paaiškinta programoje, norint būti advokatoriumi, reikia turėti specifinių įgūdžių ir laikytis etikos kodekso, taip pat elgesio taisyklių. Advokatorius didina bendruomenės jautrumą ir organizuoja veiklas, kuriomis siekiama paremti bendruomenę arba asmenį, kenčiantį nuo spaudos veiksmų, tačiau niekada jų nepakeičia. Advokatorius yra ne tik savanoris, bet ir asmenų sąmoningumo dėl jų teisės būti piliečiais, skatintojas.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Mokytojai gali rasti dar veiksmingesnių būdų, kaip užmegzti ryšį su organizacijomis ir suinteresuotosiomis šalimis.

Veiklos vykdymo būdų yra daug, o kiekvienas įvykis gali turėti konkrečią konfigūraciją, atsižvelgiant į siekiamą tikslą ir susijusį objektą. Renginys su bendruomene nebūtinai reiškia sklaidos ir pasyvaus informavimo veiksmą, kuriame visuomenė dalyvauja tik kaip žiūrovas.

Priklausomai nuo išteklių, renginys gali apimti aktyvius dalyvių įsitraukimo veiksmus, kurie ne tik susipažins su advokacijos koncepcija, bet ir aktyviai taps jos šalininkais.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli "atlikėjui"?

Plėtos didinimo sąlygos - mokytojai turi išbandyti veiklą ir kartu ją įvertinti. Be to, veikla gali būti plačiai paplitusi ir ja gali būti dalijamasi su kitais socialiniais veikėjais vietovėje - asociacijomis, priėmimo centrais ir kitomis mokyklomis. Projektas, kuriuo dalijasi įvairios organizacijos, veikia kaip sklaidos centras, o dalijimasis tikslu leidžia kampaniją išplėsti iki nacionalinio lygmens ir neapibrėžiamai konkrečiai vietovei. Galima išplėsti advokaciją, o viešas bendruomenės renginys gali tapti visos šalies mastu vykstančiu renginiu, į kurį įtraukiamos valdžios institucijos ir politinius sprendimus priimančios institucijos.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Pritaikymas gali būti susijęs su kalbos mokėjimo lygiu. Be to, renginys turi būti suplanuotas ne tik tam, kad bendruomenė sužinotų apie organizacijos vykdomą veiklą migrantų labai ir skatintų ją bendradarbiauti, bet ir tam, kad migrantai žinotų apie galimybę būti savo pačių advokatoriais. Kiekvieną kartą renginyje gali būti sprendžiamos konkrečios problemos, taip padidinant dėmesį problemai, kurią bendruomenė turi spręsti bendradarbiaudama su visais.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Šią veiklą gali padėti vykdyti vadovybės tinklas, kuriame dalyvauja kitos organizacijos ir suinteresuotosios šalys. Organizacijos valdymo organai, paprastai palaikantys ryšius su išorės institucijomis, yra labai svarbūs siekiant pasiekti didelę dalyvių auditoriją. Be to, veiklai įgyvendinti akivaizdžiai reikia tinkamų erdvių ir laiko, kurie derėtų su bendruomenės poreikiais.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

Šią veiklą gali padėti vykdyti vadovybės tinklas, kuriame dalyvauja kitos organizacijos ir suinteresuotosios šalys. Organizacijos valdymo organai, paprastai palaikantys ryšius su išorės institucijomis, yra labai svarbūs siekiant pasiekti didelę dalyvių auditoriją. Be to, veiklai įgyvendinti akivaizdžiai reikia tinkamų erdvių ir laiko, kurie derėtų su bendruomenės poreikiais.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

Net jei kalbos lygis būtų labai žemas, galima pritaikyti "paprastą versiją", taip pat kaip gerą kalbos pratimą.

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą labai sėkmingai galima perkelti į panašias aplinkybes, nes advokacijos kampanija gali būti susijusi ne tik su suaugusiais migranta, bet ir su kitomis temomis. Kaip jau buvo pabrėžta, be praktikos perkėlimo, migrantų mokymo centrai gali sukurti bendradarbiavimo tinklą, susijusį su tam tikrais informuotumo didinimo projektais, ir plačiai veikti teritorijoje. Perduodamumo sąlyga yra tinkami mokytojų mokymai ir bendradarbiavimo bei nuolatinio bendravimo ryšiai, kuriuos taip pat koordinuoja projekto vadovas.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Šią veiklą labai gerai tinka perkelti ir į kitas aplinkas bei grupes. Vedėjui reikia surasti tinkamas advokacijos kampanijas ir sekti atitinkamas organizacijas bei suinteresuotąsias šalis. Veiklos perkėlimas į kitus švietimo kontekstus labai palankus skirtingiems švietimo lygiams: advokacijos veikla padeda dalyviams suvokti teritorijai aktualias socialines problemas ir savaime veikia kaip atgrasymo nuo diskriminacinių idėjų sklaidos priemonė, todėl pageidautina, kad su tam tikra praktika būtų supažindinami net jaunesnio amžiaus mokiniai, siekiant stiprinti jų pilietinę dvasią ir toleranciją. Kartu universitetai, kuriuose studentų judėjimai dažnai rodo jautrumą šioms problemoms, galėtų būti ta vieta, kur būtų galima keisti paradigmą kuriant teisingesnę pilietinę visuomenę. Advokacijos veiklos organizavimas universitetuose - tai didžiulis potencialas, galintis daryti poveikį būsimai pilietinei visuomenei. Tokios veiklos įgyvendinimo kituose švietimo kontekstuose sąlyga yra turinio ir kalbų pritaikymas pagal tikslinę grupę: advokatuojantys mokytojai turės laiku imtis konkreto planavimo, kad žinutė būtų visiems prieinama.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Šią veiklą galima pritaikyti įvairioms tikslinėms grupėms. Veikla gali būti pritaikyta, jei dirbama, pvz., su jaunais studentais, taip pat su atitinkamomis organizacijomis ir suinteresuotais šalimis. Kaip pabrėžta ankstesnėje pastraipoje, pageidautinas visų visuomenės grupių dalyvavimas: jauni žmonės įgyvendins bendruomenės ateitį, todėl jiems turi būti padedama kurti sąmoningesnę ir dėmesingesnę tapatybę, orientuotą į įtrauktį ir teisingumą. Panašiai advokacijos kampanijos gali būti puiki priemonė, padedanti paaugliams grįžti į darbo ir (arba) mokymo rinką: įsitraukę į bendruomenės problemas, jie taps aktyviais piliečiais ir labiau įsitrauks į ateitį. Šiuo atveju įgyvendinimo sąlyga taip pat glaudžiai susijusi su tikslu: paauglių atveju būtina veikti tiksliai ir energingai. Paauglius sunku pritraukti ir sutelkti, todėl būtina pasitelkti subtilumą ir atidumą, kad jie vėl neišsisklaidytų.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Sąlygos yra tokios, kad mokytojai išvelgė teigiamus bendruomenės įtraukimo aspektus. Taip pat svarbu, kad jie informuotų naujus mokytojus apie šią praktiką. Atkartojamumo sąlyga taip pat susijusi su renginio logistikos, komunikacijos ir lankstumo klausimais. Logistikiniu požiūriu veikla turi būti vykdoma pakankamai didelėse patalpose, kuriose galėtų tilpti svečiai ir kurios būtų patogios. Kalbant apie komunikaciją, būtina sąlyga yra plačiai paplitusi informacija apie renginį, naudojant visas turimas priemones ir rūpinantis pačiu komunikacijos turiniu. Renginys turi būti lankstus, nes turi veiksmingai atitikti tikslinės grupės, kuriai jis skirtas, pageidavimus ir ypatybes: apskritai, renginys turi didinti informuotumą, tačiau vartoti taisyklingą ir netrikdančią kalbą.

F. TĘSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Esamomis sąlygomis mokytojai išvelgė teigiamus bendruomenės įtraukimo aspektus. Be to, ši veikla yra tvari, nes ją galima pakartoti kelis kartus, atsižvelgiant į siekiamus tikslus: ją galima pakartoti kiekvienam svarbiam advokacinės kampanijos tikslui pasiekti; taipogi galima suorganizuoti skirtingą renginį kiekvienam norimam tikslui pasiekti; ją galima pakartoti skirtingose vietose, kad padidėtų bendradarbiavimo ir įtakos tinklas. Ši veikla gali pareikalauti daug laiko, nes tai nėra vienkartinis veiksmas, o reikalauja ilgo planavimo ir pasiruošimo, tačiau šį įsipareigojimą galima palengvinti, jei užduotimis dalijasi keli savanoriai.

Veikla: Išbandykite saviadvokaciją

Modulio pavadinimas: Atsakomybė	Modulyje įgyvendintos konkrečios patirtinio mokymosi veiklos pavadinimas: Išbandykite saviadvokaciją
A) PROCESAS IR REZULTATAI	
<p>A.1) Veiklos aprašymas (kas ją sudaro ir kokie pagrindiniai jos tikslai) Veikla organizuojama taip, kad pagal pratikos planą, kuri galima pritaikyti pagal tikslinę grupę, mokiniai migrantai ir suaugusieji būtų įtraukti į advokacijos procesą. Kad būtų pasiektas šis tikslas, veikla turi būti tiksliai struktūrizuota, naudojant kelias programoje numatytas priemones. Apskritai, ir tai būdinga visiems jos pasiekimams, veikla turi būti pradedama paaiškinant, kas yra advokavimas ir kas yra saviadvokacija, tada dalyviai ims analizuoti problemas ir jų priežastis, nustatyti galimus sprendimus ir suplanuoti veiksmus. Tiek Italijoje, tiek Lietuvoje veikla buvo įgyvendinama taikant skirtingus metodus. Italijos partneris daugiausia dirbo su problemų analize, naudodamas SWOT įrankį, o vėliau parengė sprendimą per periodinius susitikimus internetu; Lietuvos partneris įtraukė 7 studentus, ketinančius dirbti su migrantais, kurie dirbo su bendruomenės analize, naudodami bendruomenės žemėlapių ir atvejo analizę.</p>	
<p>A.2) Kokių rezultatų tikėtasi pasiekti vykdant veiklą? Dalyviai įgijo žinių apie teisių gynimą ir saviadvokaciją. Ši veikla padėjo dalyviams suprasti saviadvokacijos sampratą ir įgyti gebėjimą ją tinkamai paaiškinti tikslinei grupei. Praktiškai taikoma saviadvokacija. Be to, po pradinės analizės buvo aktyvuoti turinio kūrimo procesai. Italijos atveju mokytojai sukūrė interaktyvius žemėlapius, kad padėtų mokiniams pažinti realybę, su kuria jie susiduria, žinoti naudingas vietas, taip pat ragino jas įtraukti švietimo ir darbo lygmeniu.</p>	
<p>A.3) Kokie planuoti rezultatai nebuvo pasiekti?</p>	
<p>A.4) Ar buvo gauta netikėtų rezultatų? Jei taip, kokių? Nustebino tai, kad mokiniai iš karto "išitraukė" į temą, o tai rodo, kad tema buvo labai aktuali ir svarbi. Aktyviai dalyvavo iki pat veiklos pabaigos.</p>	
B) SĖKMĖS IR KRITINIAI VEIKSNIAI	
<p>B.1) Kas veikloje pasisekė geriausiai? (apibūdinkite stipriausias siūlomos veiklos puses ir tai, kas leido pasiekti užsibrėžtus tikslus ir t. t.) Pagrindiniai individualizuoti stipriosios pusės veiksniai yra šie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Temos ryšys su būsima profesija ir jos aktualumas socialiniame gyvenime bei dabartinė migrantų situacija šalyje. • Bendruomenės žemėlapių sudarymas leido išryškinti pažeidžiamų vietos bendruomenės grupių problemas. • Dalyvių įtraukimas, interaktyvus teorijos ir praktikos derinimas. • Kokybiškas medžiagos paruošimas. • Gerai parinkti naudingi veiklos įgyvendinimo metodai. 	

B.2) Kas vykdant veiklą pasisekė prasčiau?

Tikriausiai, kad veikla būtų efektyvesnė, ją reikia išskaidyti į skirtingus susitikimus arba ilgesnes atkarpas, nes pradinio laiko, skirto veiklai, nepakako. Lietuvos partneriai užtruko ne 2, o 4 valandas.

B.3) Kokios yra būtinos sąlygos suaugusiųjų švietimo organizacijos /centro lygmeniu siekiant efektyviai įgyvendinti veiklą?

Šią veiklą gali taikyti visos suaugusiųjų švietimo srityje dirbančios organizacijos. Tačiau norint veiksmingai įgyvendinti šią veiklą, būtina, kad mokytojai gerai išmanytų advokavimo sąvoką ir atitinkamą teoriją, nes mokiniams gali kilti tam tikrų sunkumų suprantant pačią sąvoką. Be to, planuojant kampaniją mokiniui, apskritai migrantams, reikės padėti suprasti, kaip naudotis turimomis priemonėmis ir kaip pasiekti savo tikslą. Mokiniai migrantai, žinoma, vangiai pradeda savo advokacijos kelią dėl pagrįstų motyvų: jie nesijaučia gerai mokantys kalbą, gerai neišmano atvykstančios šalies teisės ir socialinės sistemos, bijo kitų reakcijos, gerai nežino įvairių viešųjų ir socialinių veikėjų vaidmens. Dėl šių ir daugybės kitų priežasčių jiems bus sunku, todėl svarbu turėti tinkamų žinių, kad juos palaikytų.

C. TOBULINTINOS SRITYS

C.1) Kaip būtų galima patobulinti veiklą?

Veikla yra gana plati, nes joje galima nesunku rasti priemonių jai įgyvendinti, tačiau būtų naudinga praturtinti dalį apie savigyną. Kaip minėta anksčiau, kad veikla būtų veiksmingesnė, būtina ją suskirstyti į skirtingus užsiėmimus ir leisti mokiniams susitelkti ties vienu žingsniu per kartą. Taip jie negalės jaustis gautos informacijos pertekliaus ir galės saugiau tęsti darbą.

C.2) Kokių reikėtų sąlygų, kad veikla būtų patraukli “atlikėjui”?

Šią veiklą galima išplėsti, nes ją galima atlikti įvairiomis aplinkybėmis ir skirtingoje aplinkoje, atsižvelgiant į tikslą. Programoje yra įvairių jos įgyvendinimo priemonių, kurias galima lengvai pasirinkti pagal mokinių išsilavinimo lygį ir paprastumą.

KOKIE GALIMI VEIKLOS PRITAIKYMO BŪDAI ATSIŽVELGIANT Į:

C.3) Galutinių naudos gavėjų (žemos kvalifikacijos suaugusių migrantų) kultūrinius skirtumus

Mokytojas (konsultantas) turėtų žinoti vietos sąlygas, kurios turės įtakos advokacijos procesui. Be to, veiklos lankstumas leidžia vedėjui pasirinkti, kas geriau tinka dalyvaujantiems mokiniams. Apskritai veikla tinka bet kuriai kultūrai, jos nereikia ypatingai pritaikyti, tačiau, kad ji atitiktų visų dalyvių poreikius, gali reikėti supaprastinti kalbą ir naudojamą procesą.

C.4) Lytį (galutinių naudos gavėjų)

Mokytojai ir (arba) konsultantai turėtų būti susipažinę su lyčių lygybės klausimais, bendravimo skirtumais galios ir valdžios situacijose, konkrečios grupės moterų padėtimi. Advokacijos procesai apskritai yra svarbūs moterims, nes jos natūraliai patiria įvairaus pobūdžio diskriminaciją, todėl labai svarbu jas aktyviai įtraukti į tokio pobūdžio veiklą. Be to, bendradarbiavimas su mokiniais vyrais leis jiems geriau suvokti visą paslėptą diskriminaciją, su kuria paprastai susiduria moterys, todėl jie jausis jautresni savo kolegų problemoms.

C.5) Organizacinius aspektus (laikas; erdvės; logistika; vadovybės / direktoriaus / atsakingo asmens dalyvavimas ir kt.)

Formalioje švietimo sistemoje, pvz., universitete, kaip buvo mūsų atveju, mokytojas/konsultantas turėtų įtraukti veiklą į mokymo programą. Norint geriau organizuoti veiklą, kaip jau buvo minėta, reikėtų jai skirti daugiau laiko, taip pat galima įtraukti kitus dalyvius, kurie galėtų padėti ir mokyti mokinius. Asociacijos, savanoriai, psichologai ir teisininkai gali aktyviai padėti mokiniams kurti savo advokacijos planą.

C.6) Bet kuriuos kitus, jūsų nuomone, svarbius aspektus

D. PERKĖLIMAS

D.1) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima perkelti į panašų kontekstą (kitus suaugusiųjų mokymo centrus) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Visus šios veiklos aspektus galima perkelti į panašias aplinkas, todėl labai svarbu, kad tokia veikla jose paplistų. Mokiniai migrantai paprastai neturi kontaktų su kitais viešaisiais subjektais, išskyrus mokyklą, todėl joje jie turėtų rasti tinkamą paramą, kad galėtų spręsti integracijos klausimus ir kad būtų pripažintos jų teisės.

D.2) Kaip manote, kokius veiklos ir aspektus galima perkelti į kitą aplinką (vidurines mokyklas, universitetus ir pan.) ir kokios yra perkėlimo sąlygos?

Visus veiklos aspektus galima perkelti į įvairias aplinkas: dienos centrus, migrantų ir pabėgėlių centrus, vidurines mokyklas, įdarbinimo agentūras, socialinės globos įstaigas ir t. t. Svarbu ją skleisti ir kituose švietimo kontekstuose, ugdymo metu vaikai ir mokiniai turi konkrečią galimybę geriau suprasti, kaip veikia jų bendruomenė, ir tapti sąmoningesniais piliečiais.

Siekiant veiksmingo įgyvendinimo, turėtų būti organizuojami instruktorių mokymo kursai.

D.3) Kaip manote, kokius veiklos aspektus galima pritaikyti skirtingoms tikslinėms grupėms (pradinių klasių mokiniams, jaunimui ir kt.) ir kokios yra pritaikymo sąlygos?

Visus aspektus galima perkelti, tačiau teorinė dalis ir metodai turėtų būti pritaikyti tikslinei grupei. Mokytojai ir (arba) konsultantai turėtų pasirinkti metodus, kurie labiausiai tinka tikslinei grupei.

E. ATKARTOJAMUMAS

E.1) Kokiomis sąlygomis veiklą būtų galima kartoti ne vieną kartą?

Jokių specialių sąlygų nereikia. Veiklą galima kartoti tiek kartų, kiek reikia.

F. TĖSTINUMAS

F.1) Kokiomis sąlygomis veikla galėtų tapti tvari (turėtų tęstinumą)?

Ši tema turėtų būti įtraukta į mokyklos mokymo programą aukščiausiu ugdymo lygmeniu, nes ten mokiniai turi gana gerus įgūdžius ir žinių rinkinį, kad galėtų spręsti socialines problemas. Būtų puiku, jei ši veikla taptų nuolatine, aktyvinant bendraamžių mokymosi programą, pagal kurią

mokiniai galėtų padėti mokiniams migrantams arba suaugusiems migrantams suprasti, kaip įveikti tam tikras konkrečias problemas.